

Statens landbruksforvaltning
Norwegian Agricultural Authority

Fraktordningen for slakt - en vurdering

15. mars 2003

Innholdsfortegnelse:

1	Sammendrag og konklusjoner.....	4
2	Bakgrunn og mandat.....	8
3	Generelt om fraktordningen.....	9
4	Innfrakt.....	13
4.1	Dagens situasjon.....	13
4.2	Vurdering.....	14
4.3	Konklusjon.....	16
5	Frakttilskudd ved transport til engrosforhandlere (mellomfrakt helt slakt).....	17
5.1	Dagens situasjon.....	17
5.2	Vurdering.....	18
5.3	Konklusjon.....	19
6	Transport av nedskåret vare (mellomfrakt skåret vare).....	20
6.1	Dagens situasjon.....	20
6.2	Vurdering.....	21
6.3	Konklusjon.....	22
7	Engrostillskudd – annet tilskudd.....	24
7.1	Dagens situasjon.....	24
7.2	Vurdering.....	25
7.3	Konklusjon.....	25
8	Over-/underskuddsområder.....	26
8.1	Dagens situasjon.....	26
8.2	Vurderinger.....	27
8.2.1	Generelle vurderinger.....	27
8.2.2	Vurdering av enkeltområder.....	29
8.3	Konklusjon.....	33
9	Økonomiske konsekvenser.....	35
9.1	Administrative konsekvenser.....	35
9.2	Tilskuddsmessige konsekvenser.....	35
10	Konsekvenser for forskriften.....	37
11	Vedlegg.....	38
11.1	Listeførte anlegg i kjøttbransjen (mellomfrakt – engros).....	38
11.2	Mellomfrakt – helt slakt. Oversikt over utbetalinger 2002.....	42
11.3	Mellomfrakt – skåret vare. Oversikt over utbetalinger 2002.....	44
11.4	Engrostillskudd. Oversikt over utbetalinger 2002.....	45
11.5	Mellomfrakt – skåret vare. Oversikt over tilskuddsberettigede varer.....	46

1 Sammendrag og konklusjoner

Under fase II ved jordbruksoppjøret i 2002 ble det bestemt å foreta en gjennomgang av over-/underskuddsområder i forhold til mellomfrakttilskudd/engrostitilskudd på slakt. Landbruksdepartementet signaliserte samtidig at man også ønsket å evaluere andre elementer i tilskuddsordningen. I denne rapporten er det foretatt en gjennomgang av hele fraktordningen for slakt med sikte på bedre målretting, mindre detaljstyring og forenkling.

Fraktordningen for slakt består av fire delordninger; innfrakttilskudd, mellomfrakttilskudd helt slakt, mellomfrakttilskudd skåret vare og engrostitilskudd. Formålet med ordningen er å virke utjavnende på priser til produsent og forbruker, stimulere til nedskjæring av slakt i næringssvake områder og stimulere til å minimalisere fraktkostnadene. Ordningen skal også være enkel å praktisere. For avtaleåret 2002/2003 ble det avsatt 74,5 millioner kroner til ordningen.

Fra myndighetene er det lagt stor vekt på at fraktordningen fungerer konkurransenøytralt i forholdet mellom samvirkebaserte bedrifter og ikke-samvirkebaserte bedrifter. Sammenlignes andel tilskuddsbeløp og mengde slakt mellom samvirkebaserte og ikke-samvirkebaserte bedrifter, finner en stor grad av samsvar. Det synes derfor å være grunnlag for å konkludere med at ordningene er konkurransenøytrale.

Forskriften forutsetter at tilskuddet skal være mindre enn de faktiske kostnader ved billigste forsvarlige sendemåte. Forholdet mellom tilskuddet og de faktiske kostnadene (kompensasjonsgraden) varierer for de ulike delordningene fra 15 – 70 % i Sør Norge. I Nord-Norge er kompensasjonsgraden omlag 25 % høyere. Det er grunn til å anta at kompensasjonsgraden generelt har gått noe ned siste 10 årene.

Det føres oversikt (lister) over de aktører som kan ta del i frakttilskuddsordningene. Listene omfatter engrosforhandlere, foredlingsvirksomheter, slakterier og nedskjæringsanlegg. Statens landbruksforvaltning (SLF) fører tilsyn med at listeførte virksomheter følger reglene nedfelt i forskriften.

Innfrakttilskudd

Det kan gis tilskudd til nedskrivning av kostnadene ved transport av slaktedyr fra leverandør (husdyrprodusent) til listeført autorisert slakteri.

Delordningen vurderes å ha god målrettethet. Den bidrar til prisutjevning til produsent, er konkurransenøytral og relativt enkel å administrere. Innfraktordningen bør derfor videreføres. SLF mener at et eventuelt bortfall av mellomfrakttilskuddene delvis bør kompenseres ved en styrking av innfraktordningen. Som følge av konkurranse mellom aktørene antas en slik kompensasjon å bidra til lavere pris ut i markedet.

I dag omfatter ordningen kun såkalte autoriserte slakterier, dvs. slakterier som er godkjent for levering i hele EØS-området. Såkalte nasjonale slakterier (slakterier med begrenset kapasitet) betjener først og fremst i sitt nærområdet og kan være svært viktige for lokal foredling og næringsutvikling. Det er i dag ikke vesentlige forskjeller i offentlige krav med betydning for kostnadene til disse slakteriene i forhold de autoriserte slakteriene. Ut fra både prinsipper om likebehandling og faglig/økonomiske vurderinger bør det ikke gjøres forskjell på disse typer slakterier.

For å sikre effektiv forvaltning foreslås å innføre hjemmel for å kreve at alle som skal motta innfrakttilskudd innrapporterer via Leveranseregisteret. Videre foreslås at de maksimale avstandsgrensene på henholdsvis 150 km i Sør-Norge og 200 km i Nord-Norge videreføres uendret for å stimulere til mest mulig effektive transportopplegg.

Mellomfrakttilskudd

Mellomfrakt omfatter to delordninger, frakt av *helt slakt* og frakt av *skåret vare*. For helt slakt kan det gis tilskudd til nedskrivning av kostnader for frakt fra listeført autorisert slakteri i et overskuddsområde til listeført engrosforhandler i et underskuddsområde. For skåret vare kan det gis tilskudd til nedskrivning av kostnadene for frakt fra listeført nedskjæringsanlegg tilknyttet slakteri i overskuddsområder til listeført engrosforhandler i underskuddsområde eller foredlingsbedrift i over-/underskuddsområde.

Formålet med mellomfrakttilskuddene er å opprettholde mest mulig lik pris til forbruker over hele landet. Slik ordningene nå fungerer, er det vanskelig å måle om tilskuddene har den forventede effekt eller kun virker som en generell prisnedskrivning, bl.a. på grunn av de forretningsmessige avtalene som gjøres med kjedene. En stor del av kjøttomsetningen foregår via store konsern og hvor prissettingen går etter andre kriterier enn hva som opprinnelig var forutsatt ved innføring av disse ordningene. Omfanget av og målrettingen av mellomfrakttilskuddene påvirkes også i stor grad av hvordan inndelingen i over-/underskuddsområder er.

Dagens tilskuddsordning for *helt slakt* stimulerer til forsendelser av helt slakt på bekostning av skåret vare. Dette står i motstrid til målsettingen om at ordningen bør stimulere til nedskjæring av slakt i distriktene samt minimalisere fraktkostnadene. Mengden av helt slakt med frakttilskudd er imidlertid stadig redusert de seneste år, mens utviklingen for skåret vare har gått i andre retningen. Det indikerer økt nedskjæring ved slakteriene. Dette er en vridning som vurderes å være i tråd med ordningens formål.

Begge delordningene på mellomfrakt vurderes som ressurskrevende administrativt, både for bedriftene og forvaltningen. Et bortfall av begge delordningene vurderes derfor å gi betydelige administrative besparelser.

Både ut fra ønske om mindre detaljregulering og forenkling både for myndigheter og næring, foreslås primært at begge delordningene utgår som egen ordning. En avvikling bør skje over en periode på inntil 3 år for å gi bedriftene nødvendig tid til omstilling. I avviklingsperioden gjøres ingen materielle endringer i ordningen. Skal bortfallet av frakttilskudd kompenseres i markedet, vil gjennomsnittsprisen måtte økes. På nasjonalt nivå vil imidlertid dette neppe være målbart, men det kan lokalt medføre noe større prisforskjeller. Endringen vil ramme enkeltbedrifter i noe ulikt omfang.

Skal mellomfraktordningene videreføres, foreslås at de to delordningene slås sammen. Videre foreslås at den sammenslåtte mellomfraktordningen utvides til å omfatte nasjonale slakterier. Den såkalte pallegodtgjørelsen knyttet til mellomfrakt – skåret vare, avvikles. I stedet for dagens 4 satstabeller tilrås at det lages en satstabell gjeldende for hele landet, men at det for Nord-Norge legges til 25 % på sluttbeløpet. For ikke å stimulere til frakt over lengre avstander enn nødvendig, foreslås at tilskuddsberettiget fraktavstand begrenses til 400 km i Sør-Norge og 800 km i Nord-Norge. Bestemmelsen om at det ikke gis tilskudd transport av skåret vare fra

anlegg i Sør-Norge til mottakere i Nord-Norge videreføres av hensyn til næringslivet i Nord-Norge.

Engrostitilskudd/annet tilskudd

For helt slakt som blir sendt fra listeført slakteri i et overskuddsområde til listeført engrosforhandler i et underskuddsområde, kan det gis tilskudd til å dekke svinn samt omsetningskostnader hos engrosforhandleren.

Ordningen er ressurskrevende både for næringsliv og forvaltning og har et komplisert regelverk. For engrosbedrifter i Sør-Norge utgjør den i dag kun 13 øre pr. kg. Ordningen vurderes derfor å ha liten betydning i Sør-Norge og foreslås derfor avviklet fra og med 01.01.04. I Nord-Norge utgjør den 75 øre pr. kg og har således en viss betydning. Det foreslås derfor at ordningen her i stedet trappes ned over samme periode som de to mellomfraktordningene, dvs. avvikles fra 01.01.07. I avviklingsperioden gjøres ingen materielle endringer i ordningen.

Videreføres engrostitilskuddet utover 01.01.07, er det nødvendig å utvikle støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen. Kostnadene med dette vil komme i tillegg til anslagene gjort for mellomfraktordningene.

Over-/underskuddsområder

Landet er i dag delt inn i over-/og underskuddsområder ut fra slaktemengde i forhold til både befolkningstetthet og bedriftslokalisering. Over-/underskuddsområder er ikke generelt definert i forskriften utover å liste opp områdene. Med unntak av tilskuddet for innfrakt, er de øvrige delordningene nært knyttet til skillet mellom over- og underskuddsområder og endringer i inndelingen vil påvirke hvem som er berettiget til frakttilskudd.

Ettersom SLFs sin primære tilråding er avvikling av tilskuddene til mellomfrakt og engrosvirksomhet fra 01.01.07, faller behovet for en inndeling i over-/underskuddsområder bort fra samme dato.

Målprisen fastsettes i jordbruksoppgjøret på grunnlag av engrosprisnoteringer for helt slakt ved Norsk Kjøttets avdelinger i overskuddsområder. Faller over-/underskuddsområder bort, må derfor systemet for prisnoteringer endres. Det vil da være aktuelt å gå tilbake til systemet med noteringsområder, som for eksempel kan være Stavanger, Trondheim og Rudshøgda. En slik endring kan medføre større prisforskjeller mellom sentrale og mindre sentrale områder.

Dersom mellomfrakttilskuddene og engrostitilskuddet videreføres utover 01.01.07, må prinsippene for inndelingen i over-/underskuddsområder vurderes. I rapporten er vurdert følgende inndeling/videreføring:

Ut fra faktisk forbruk

Kommunevis inndeling som skiller ut næringssvake kommune

Fylkes-/regioninndeling etter folketall uavhengig av bedriftslokalisering

Avvikling av inndeling i over-/underskuddsområder

SLF mener at om mellomfrakttilskuddene/engrostitilskuddet videreføres, bør også inndelingen i over-/underskuddsområder opprettholdes. Fjernes inndelingen, vil tilskuddene bli en rein prisnedskrivning som faller utenfor forskriftens formål. Det synes imidlertid vanskelig å finne en enkel inndeling i et aktivt marked som er både treffsikker i forhold til målformuleringene, får tilslutning i bransjen og er enkel å administrere. SLF tilrår at inndelingen forenkles ved at

man tar utgangspunkt i befolkningstetthet og gjennomsnittlig kjøttforbruk og sammenligner med den faktiske slaktemengde i et område. Er forbruket større enn denne, defineres området som underskuddsområde. Det bør ikke gås inn på mindre geografiske områder enn fylker/regioner.

Beholdes inndelingen i over-/underskuddsområder, er det nødvendig å gå gjennom de unntakene som i dag eksisterer. Det er ikke funnet grunnlag for å videreføre disse med unntak for bedriftene Kuraas (Nordland) og Gilde NNN Karasjok (Finnmark).

På dette grunnlag tilrås at Østfold, Akershus/Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Troms og Finnmark blir underskuddsområder. Hedmark, Oppland, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland blir overskuddsområder.

Økonomiske konsekvenser

Målsettingen i forhold til administrative forhold er å forbedre og forenkle for så vel myndigheter som næring, herunder også å redusere antall skjemaer og gjennomføre ønsket tilsyn. Det primære forslaget om bortfall av begge mellomfraktilskuddene og engrostilskuddet vurderes å gi betydelige administrative besparelser både for myndigheter og næring. Ressursbehovet for å drifte ordningen, herunder også føre nødvendig tilsyn, er med dagens manuelle rutiner antatt å kreve nærmere 2 årsverk. I dag ivaretas arbeidet med forvaltning av mellomfrakt- og engrostilskuddene av 1 person som også er tildelt en del andre oppgaver. En avvikling av ordningene gir derfor en innsparing i størrelsesorden 0,7 årsverk. I tillegg kommer betydelig spart ressursinnsats hos de omlag 50 slakteribedriftene og grossistene, både knyttet til utfylling av skjemaer og arbeid med vedlegg/dokumentasjon.

Det sekundære forslaget knyttet til mellomfraktilskuddene vil også gi effektiviseringsgevinster på anslagsvis 0,2 - 0,5 årsverk i forhold til dagens løsning. Det krever imidlertid at det utvikles støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen, med en anslagsvis kostnad på 1 – 2 millioner kroner. Videreføres engrostilskuddet, vil kostnadsanslaget måtte økes ytterligere og det usikkert i hvilken grad det er mulig å ta ut noen personellmessig gevinst.

Dersom ingen av endringsforslagene over vedtas, vil det i tillegg til de forvaltningsmessige støttefunksjoner beskrevet over, være behov for nærmere 1,3 årsverk i tillegg for å drifte ordningen.

De primære forslagene i rapporten gir et tilskuddsmessig innsparingspotensial fra 01.01.07 på om lag 30 millioner kroner årlig. For 2004 utgjør potensialet 12,5 millioner kroner. De sekundære forslagene er grovt anslått til å gi et årlig innsparingspotensial på 11 millioner kroner fra og med 2004. En kompensatorisk styrking av innfraktordningen kommer til fradrag på beløpene over.

Konsekvenser for forskriften

Alle materielle endringer i ordningen medfører behov for endring av forskriften. I tillegg har dagens forskrift behov for gjennomgang og modernisering. SLF mener derfor at det uansett bør foretas en juridisk og teknisk gjennomgang av forskriften høsten 2003 med ikrafttredelse 01.01.04.

2 Bakgrunn og mandat

Under fase II ved jordbruksoppjøret 2002, jf. Sluttprotokoll fra møte 26. juni 2002 mellom Norges Bondelag og Landbruksdepartementet, vedtok partene:

Det foretas en gjennomgang av forskriftsbestemmelsene vedrørende fastsetting av under- og overskuddsområder i forhold til mellomfrakttilskudd kjøtt før jordbruksforhandlingene 2003.

I samme møtet signaliserte Landbruksdepartementet at man samtidig ønsket å evaluere andre elementer i tilskuddsordningen.

Partene ble også enige om å foreta en gjennomgang av markedsordningene, med utgangspunkt i Sem-erklæringen, for å se på rammebetingelsene for de uavhengige aktørene. Denne gjennomgangen gjøres i eget prosjekt, men gjennomgangen av frakttilskuddsordningen må også vurdere konkurranseforhold mellom samvirke og ikke-samvirke aktører.

Frakttilskuddsordningene ble vurdert i forbindelse med FOLA-utredningen der formålet var å komme opp med forslag til forenkling og målretting av de økonomiske virkemidlene i landbrukspolitikken. Det ble laget en egen delutredning *Transportstøtteordningene i landbruket. Virkemåte og forslag til endringer (mars 2002)*.

Konklusjonen i denne var at frakttilskuddsordningen i framtida bør konsentreres om *innfrakt* av dyr til slakteri ut fra at ordningen er enkel å administrere og svært målrettet. En slik omlegging bør finansieres ved å fjerne ordningen *annet tilskudd* og redusere utbetalingene til *mellomfrakt*. Av konkurransehensyn foreslås det at tilskudd også må kunne gis til nasjonale slakterier, dvs. ikke bare til de som er autorisert for omsetning innen hele EØS-området.

Fraktordningene ble videre vurdert i et notat datert 23.03.01 til Landbruksdepartementet. Her anbefalte Statens landbruksforvaltning (SLF) at man over noen tid fjernet samtlige mellomfraktordninger og kun opprettholdt tilskudd til innfrakt. Det ble også foreslått en del strakstiltak for forenkling, bl.a. å fjerne tilskuddet til engrosomsetning, såkalt *annet tilskudd*.

Fraktordningene i jordbruket ble også gjennomgått av ei arbeidsgruppe i 1998 der målet var å vurdere den samlede effekt av alle fraktordninger innenfor jordbrukssektoren. Arbeidsgruppa gav en overordnet vurdering av hovedmålsettingene med ordningene uten å gå inn på mer detaljerte vurderinger av de enkelte ordninger.

I prosessen har det vært holdt ett møte med bransjen representert ved KLF og Norsk Kjøtt.

På ovennevnte grunnlag er mandatet for utredningen formulert slik:

- Generell vurdering av fraktordningen
- Vurdering av innfrakttilskuddet
- Vurdering av mellomfrakttilskuddene
- Vurdering av over-/underskuddsområder
- Vurdering av økonomiske konsekvenser
- Vurderinger av konsekvenser for *forskrift om frakttilskott på slakt*

3 Generelt om fraktordningen

Frakttilskuddsordningen ble innført 21.08.50 og avløste da fraktutjevningsordningen som hadde fungert siden 1945. Fra 1952 har ordningen vært en del av jordbruksavtalen. Ordningen har i ettertid blitt noe utvidet, blant annet ble det i 1965 innført tilskudd for frakt til større foredlingsbedrifter i landdistrikt og i 1976 kom mellomfrakttilskuddet til skåret vare. Ut over dette er det i perioden ikke gjort større endringer i ordningen.

Fra 01.07.00 overtok SLF forvaltningen av fraktordningen og *Fraktnemnda for slakt* ble samtidig lagt ned. Fraktnemnda hadde da vært i funksjon siden 1953.

Frakttilskudd på slakt er i dag regulert i *forskrift om frakttilskott på slakt av 08.01.98 nr. 16*.

Forskrift om frakttilskudd på slakt har nedfelt følgende formål for ordningen:

- den bør virke utjevne på priser til produsent og forbruker
- den bør stimulere til nedskjæring av slakt i næringssvake områder
- den bør virke slik at den stimulerer til å minimalisere fraktkostnadene
- den bør være enkel å praktisere

Frakttilskudd slakt omfatter kun storfe, gris, sau, geit og hest og består av fire delordninger:

- Tilskudd ved inntransport av slaktedyr (fra produsent til slakteri – innfrakt)
- Frakttilskudd ved transport til engrosforhandlere (transport av helt slakt fra slakterier i overskuddsområder til engrosforhandlere i underskuddsområder. Mellomfrakt – helt slakt)
- Frakttilskudd ved transport av skåret vare (fra nedskjæringsanlegg i overskuddsområde til engrosforhandlere i underskuddsområder og foredlingsbedrifter i over- eller underskuddsområder. Mellomfrakt skåret vare)
- Tilskudd til dekning av andre kostnader (omsetningskostnader/svinn for engrosforhandlere i underskuddsområder. Engrostillskudd - annet tilskudd)

Tabell 3.1: Oversikt over tilskudd til fraktordningen for kjøtt i perioden 1985 – 2002 (i millioner kroner)

År	Totalsum	Innfrakt	Mellomfrakt helt slakt	Mellomfrakt skåret vare	Engrostillskudd annet tilskudd
1985	83,6	33,0	17,9	2,9	29,8
1990	82,3	37,1	16,1	4,2	23,0
1995	75,8	40,0	18,1	6,9	10,9
1998	75,2	44,4	13,3	10,6	6,9
2001	76,2	45,2	13,5*	10,8*	6,7*
2002	74,8*	44,9*	13,7*	10,9*	5,3*

* Gjelder utbetaling i kalenderåret. Øvrige tall gjelder omsetningsåret.

I tabell 3.1 er det gitt en oversikt over omfanget av fraktordningen for perioden 1985 -2002. Den viser at totalbeløpet for ordningen er redusert i perioden og at dette særlig er tatt fra engrostilskuddet. Mellomfrakt – skåret vare er styrket på bekostning av mellomfrakt - helt slakt. Også innfrakt er styrket i perioden.

Fra myndighetene er det lagt stor vekt på at fraktordningen fungerer konkurransenøytralt i forholdet mellom samvirkebaserte bedrifter og ikke-samvirkebaserte bedrifter. I tabell 3.2 er det satt opp en oversikt over andel mottatt tilskudd og andel slakt fordelt på samvirkebaserte og ikke-samvirkebaserte bedrifter for innfraktordningen og de to mellomfraktordningene.

Den viser at det er stor grad av samsvar mellom innfrakttilskudd og fraktet mengde. Den beregnede forskjellen kan trolig tilskrives de samvirkebaserte slakterienes mottaksplikt samt stor andel i Nord-Norge med lange frakter.

Når det gjelder mellomfraktordningen har de ikke-samvirkebaserte bedriftene større andel av tilskuddet enn varemengden skulle tilsi, men forskjellene er ikke vesentlige. Det synes derfor å være grunnlag for å konkludere at ordningene er konkurransenøytrale.

Tabell 3.2: Forholdet mellom mottatt tilskudd og mengde slakt 2001 for samvirkebaserte og ikke samvirkebaserte bedrifter

	Innfrakt				Mellomfrakt, helt slakt				Mellomfrakt, skåret vare			
	Tilskudd		Mengde		Tilskudd		Mengde		Tilskudd		Mengde	
	Mill. kr	% andel	Tonn	% andel	Mill. kr	% andel	Tonn	% andel	Mill. kr	% andel	Tonn	% andel
Samvirke	35,4	78,4	167436	76,8	9,2	68,5	27704	71,7	9,0	83,3	35057	85,4
Ikke-samvirke	9,7	21,6	50616	23,2	4,3	31,5	10659	28,3	1,8	16,7	5992	14,6

Det har vært reist spørsmål om fraktordningene i seg selv kan bidra til å skape konkurranseforskjeller mellom bedrifter, men da uavhengig om de er samvirkebasert eller ikke. Generelt vil bedrifter som får dekket sitt behov gjennom egen slakting ha lavere råvarekostnader enn en bedrift i samme område som må kjøpe varer. Fraktordningene skal til en viss grad utligne dette. Avregningsprisen varierer imidlertid mellom områder, jf. tabell 3.3. I områder der avregningsprisen er høy, reduseres verdien av eget slakt.

Tabell 3.3: Oppnådde priser i år 2000 til produsent i ulike landsdeler. Tall i kroner pr. kg. Kilde NILF (2001)

	Østlandet		Agder/Rogaland		Vestlandet	Trøndelag		Nord-Norge
	Flatbygder	Andre bygder	Jæren	Andre bygder		Flatbygder	Andre bygder	
Svin	18,73	18,71	19,45	18,35	18,87	18,35	17,08	16,39
Sau/lam	32,31	31,78	32,37	32,06	30,73	28,70	31,37	28,22
Storfe	29,30	28,57	27,90	28,34	27,87	27,55	27,95	25,90
Ku	24,04	23,83	23,28	23,63	23,60	23,13	23,00	22,02

Forholdet kan imidlertid ha betydning i de tilfeller forsyningsplikten trer i kraft. Dersom bedrifter med forsyningsplikt selv dekker sitt behov med eget slakt, mens forsyningsplikten overfor en konkurrent dekkes ved å innhente varer fra andre områder der frakt påløper, kan dette gi en konkurransevridning. Dette er imidlertid ikke nærmere drøftet i denne rapporten, men forutsettes å bli gjennomgått i vurderingene av markedsordningene.

Forskriften forutsetter at tilskuddet skal være mindre enn de faktiske kostnader ved billigste forsvarlige sendemåte. Forholdet mellom tilskuddet og de faktiske kostnadene (kompensasjonsgraden) varierer for de ulike delordningene. Den tidligere *Fraktnemnda for slakt* la i sin tid til grunn at satsene i Nord-Norge skulle være om lag 25 % høyere enn i Sør-Norge. Mellomfrakttabellene viser imidlertid at for lengre avstander (over 200 km) er satsene for Nord-Norge høyere enn dette, helt opp mot 40 % for de lengste avstandene.

I tabell 3.4 er kompensasjonsgraden for de ulike delordningene satt opp for Sør-Norge. Beregningene ble gjort i 2001 og basert på tall fra 1999. Det er imidlertid liten grunn til å anta at det er skjedd avgjørende endringer etter den tid, med unntak for engrostilskuddet der satsen fra juli 2002 ble redusert fra 20 til 13 øre pr. kg i Sør-Norge. Det er grunn til å anta at kompensasjonsgraden generelt har gått noe ned siste 10 årene.

Tabell 3.4: Kompensasjonsgrad for de ulike delordningene i Sør-Norge (1999)

Tilskuddsordning	% kompensasjon
Innfrakt	25 – 30
Mellomfrakt – helt slakt	70
Mellomfrakt – skåret vare	60
Engrostilskudd – annet tilskudd	13 – 15*

* Fra juli 2002 ble satsen i Sør-Norge redusert fra 20 til 13 øre pr. kg.

Når det gjelder innfrakten, vil kompensasjonsgraden i områder med fergetillegg være høyere enn angitt over. For de to mellomfraktordningene er kompensasjonsgraden minst 25 % høyere i Nord-Norge.

Det føres oversikt (lister) over de aktører som kan ta del i frakttilskuddsordningene. Denne oversikten blir kontinuerlig oppdatert. Listene omfatter engrosforhandlere, foredlingsvirksomheter, slakterier og nedskjæringsanlegg.

- *Engrosforhandler/grossist* er et firma som har en reell engrosfunksjon ved salg av helt slakt og som har forretningssted i store forbrukssentra. De må være godkjent av Statens næringsmiddeltilsyn (SNT), ha godkjent kjølelager, en årlig omsetning på minimum 200 tonn og minst 6 kunder.
- *Større foredlingsvirksomhet* er firma som jevnlig - i alle fall til visse tider av året - kjøper slakt direkte fra listeførte slakteri (praktisert minste størrelse 15-20 ansatte eller råvarebehov over 200 tonn). Bedriftene må være godkjent av SNT.
- *Nedskjæringsanlegg* er anlegg direkte knyttet til autoriserte slakterier der hygiene-, kjølings- og lagringsforholdene er tilfredsstillende. Anleggene må være godkjent av SNT.

- *Slakteri* er slakterivirksomheter godkjente av SNT. Bare autoriserte slakteri kan få tilskudd. (Begrepet autorisert ble innført i 1995 og brukes om slakterier som er godkjent for levering i hele EØS-området)

Statens landbruksforvaltning fører tilsyn med at listeførte virksomheter følger reglene nedfelt i forskriften. Oversikt over listeførte virksomheter pr. 01.01.03 følger som vedlegg.

4 Innfrakt

4.1 Dagens situasjon

Det kan gis tilskudd til nedskrivning av kostnadene ved transport av slaktedyr fra leverandør (husdyrprodusent) til listeført autorisert slakteri. Tilskuddet skal være mindre enn de faktiske kostnader ved billigste forsvarlige sendemåte og utgjør i dag omlag 25 - 30 % av disse. Der det gis fergetillegg er kompensasjonsgraden noe høyere. Lengste tilskuddsberettigede avstand er 150 km i Sør-Norge og 200 km i Nord-Norge. Det er kun autoriserte slakterier som kan få innfrakttilskudd, dvs. slakterier som kan omsette innen hele EØS-området. Såkalte nasjonale slakterier (slakterier med begrenset kapasitet - normalt kun inntil 1000 husdyrenheter pr. år) får ikke tilskudd med unntak av Johs. Brudevold AS, Ulsteinvik. Dette er for det meste mindre slakterier som ofte omsetter det meste lokalt.

De nasjonale slakteriene som i dag ikke er omfattet av frakttilskuddsordningen er

- Johs.Brudevold AS, Ulsteinvik (*mottar innfrakttilskudd via dispensasjon*)
  - T. Brovold AS, Stange (*manuell rapportering til Leveranseregisteret**)
  - Jens Eide slakteri AS, Lillesand
  - Tømmernes slakteri / Handelshuset Ove AS, Nordreisa
  - T. Snørteland, Karmøy
  - Ruud slakteri, Vestre Toten (*Innrapporterer ikke slaktedata på grunn av kun leieslakt*)
- *) Det samme gjelder for det autoriserte slakteriet Hellenes Slakteri, Larvik.*

Tabell 4.1: Innfrakt. Slaktemengde, tilskuddsbeløp, tilskuddssats og antall slakterier for perioden 1985 – 2002.

År	Slaktemengde (tonn)	Tilskuddsbeløp (millioner kr)	Tilskuddssats (øre pr kg)	Antall slakterier totalt	Antall autoriserte slakterier**	Antall nasjonale slakterier
1985	178 000	33,0	18,52	89	-	-
1990	187 000	36,1	19,73	66	-	-
1995	204 800	40,0	19,51	65		
1998	219 998	44,3	20,16	65	59	6
2001	218 200	45,2	20,7	49	44	5
2002	*	44,9***		48	44	5

* Endelige tall foreligger ikke når rapporten avgis

** Begrepet autorisert slakteri ble innført i 1994, før den tid ble slakteriene delt i 4 klasser.

*** Gjelder utbetalt beløp i kalenderåret 2002. Tallene for øvrige år gjelder tilskudd for frakt i omsetningsåret.

SLF beregner en gjennomsnittlig øresats pr. kg for hvert enkelt slakteri beregnet på basis av fjorårets leveranse, og fratrukket den forskriftsbestemte egenandelen fra 15 til 35 øre pr. kg avhengig av dyreslag. Eventuelle fergekostnader kommer i tillegg. Tilskuddet utbetales månedlig til slakteriene med basis i innrapportering til Leveranseregisteret for slakt. Leveranseregisteret er et register over alt som slaktes i Norge og baseres på månedlige oppgaver fra slakteriene. Leveranseregisteret eies av SLF. På basis av oppgaver i Leveranseregisteret beregnes og effektueres en rekke tilskudd og avgifter.

Det er i dag kun ett mindre slakteri, Ruud slakteri på Reinsvoll, som ikke innrapporterer slaktedata til Leveranseregisteret. Dette slakteriet har kun noe sesongvis leieslakting og mottar ikke tilskudd utover omstillingsstøtte. To slakterier innrapporterer manuelt.

Fra 1985 til 2001 er antall slakterier redusert fra 89 til 49. I samme periode har øresatsen pr. kg økt med 6 % og utgjør i dag vel 20 øre pr. kg. Slaktemengden har i perioden økt med 27 %.

4.2 Vurdering

I forbindelse med FOLA-utredningen ble fraktordningene vurdert i eget prosjekt av Nordlandsforskning. Når det gjaldt innfraktordningen ble det ut fra avstandsbegrensningene og kompensasjonsgraden konkludert med at ordningen ikke stimulerte til økt transport. De fant lite som trakk i retning av at inntransporten av dyr ikke ble utført ut fra prinsippet om å minimere antall tonnkilometer.

Rapporten konkluderer videre med at den lave kompensasjonsgraden gjør det vanskelig å se at ordningen kan ha noen avgjørende betydning for beslutninger knyttet til slakteristrukturen. Det pekes også på at i følge aktører i kjøttindustrien drøftes strukturendringer helt uavhengig av gjeldende fraktordninger. Det innebærer at aktørene ved de bedriftsøkonomiske kalkylene av lønnsomheten til sentraliseringer i anleggsstrukturen ikke trekker inn fraktstøtteordningen.

Innfrakttilskuddet kommer produsenten til gode ved en gjennomsnittlig høyere avregningspris samtidig som det bidrar til lik avregningspris til alle produsenter ved det aktuelle slakteri uavhengig av avstand fra produsent til slakteri.

Ettersom kjøttamvirket som markedsregulator har mottakspåkt, kan de ikke velge sine produsenter og risikerer å få en større andel produsenter med lang transportavstand. Ordningen bidrar til å redusere slike konkurranseulempes ved lang innfrakt. På grunn av stor konkurranse om mengder og markedsandeler vurderes imidlertid dette ikke som et stort problem i bransjen i dag.

Konkurransenøytraliteten vurderes å være godt ivaretatt i ordningen. Ordningen har ingen vilkår om at dyr skal leveres til nærmeste slakteri. Det foreligger derfor frihet for den enkelte produsent til å levere til det slakteri han/hun ønsker. Fraktkostnader utover 150 km i Sør-Norge (200 km i Nord-Norge) må i sin helhet dekkes av slakteriet uavhengig av hvilken aktør det gjelder.

I dag omfatter ordningen kun såkalte autoriserte slakterier, dvs. slakterier som er godkjent for levering i hele EØS-området. Nasjonale slakterier betjener først og fremst nærområdet og kan være svært viktige for lokal foredling og næringsutvikling. Det er i dag ikke vesentlige forskjeller i offentlige krav med betydning for kostnadene til disse slakteriene i forhold de autoriserte slakteriene. Som eksempler på forskjeller nevnes

- Trenger ikke veterinær til stede under slaktingen, det er tilstrekkelig at kontrolltekniker er til stede
- Godtar håndvask med kran i stedet for vanntilførsel uten berøring
- Godtar manuell justering av kjølerom i stedet for automatikk

Ut fra både prinsipper om likebehandling og faglig/økonomiske vurderinger bør det ikke gjøres forskjell på disse typer slakterier. Lokal foredling er også et prioritert område innen næringsutvikling i landbrukssektoren. Anleggene er få (5) og vil kun utgjøre en liten del av det

totale innfrakttilskuddet, jf. også kap. 9.2. Skulle det være ønskelig å stimulere lokal foredling utover deltakelse i fraktordningene, bør det gjøres med andre virkemidler.

Når de totale bevilgningene til fraktordningen på slakt har gått ned, har avtalepartene prioritert innfraktordningen på bekostning av de øvrige delordningene, jf. tabell 3.1. Som følge av at delordningen baserer seg på bruk av data i Leveranseregisteret, vurderes den også å være enkel å administrere for så vel næringslivsaktørene som for det offentlige. Det er ønskelig at alle slakteribedrifter som skal motta tilskudd inngår i registeret, jf. Ruud slakteri på Vestre Toten. Det bør gis adgang for å kreve at de som skal motta innfrakttilskudd innrapporterer via Leveranseregisteret.

På grunn av strukturendringer i bransjen er kjøreavstandene i dag lengre enn tidligere. Det har derfor vært reist spørsmål om man burde øke de fraktavstandene man kan få tilskudd til. Ettersom strukturendringene er vurdert på selvstendig økonomisk grunnlag uavhengig av frakttilskuddene, er slike endringer ikke noe argument for å øke tilskuddsberettiget fraktavstand. Det er heller nødvendig for å beholde ordningens målrettethet. Det foreslås derfor at eksisterende begrensninger videreføres.

SLF beregner en gjennomsnittlig øresats pr. kg for hvert enkelt slakteri på basis av fjorårets leveranse, og fratrukket den forskriftsbestemte egenandelen på fra 15 til 35 øre pr. kg avhengig av dyreslag. Eventuelle ferjekostnader kommer i tillegg. Den forskriftsfestede egenandelen er i dag innarbeidet i fraktsatsene. I stedet for å beregne en øresats pr. kg for hvert slakteri, kan en sette vilkår (forskriftsfestet) om at innfrakttilskuddet ikke skal overstige en viss prosent av de faktiske kostnader, f. eks. 30 %. Hver bedrift må da rapportere inn oppgaver over sine totale innfraktkostnader. Det kan utbetales månedlige eller kvartalsvise åkontoutbetalinger med en endelig avregning en gang pr. år. Ut fra avsatt beløp til ordningen og innrapporterte kostnader, beregner SLF den endelige prosentsatsen. Den skal ikke overstige den forskriftsfestede %-sats, men kan være lavere. I Nord-Norge kan prosentsatsen settes høyere, f. eks. 50 %.

En slik ordning kan innebære at grensene på 150 og 200 km blir vanskelige å forvalte. Forskriftens formål knyttet til fraktomfang styrkes om vi likevel beholder avstandsbegrensningene. På den annen side vil en kompensasjonsgrad på maks. 30 % klart stimulere til at man minimaliserer fraktkostnadene, enn i noe mindre grad enn med en slik grense. Eventuelle dyrevelferdsmessige forhold ivaretas av annet regelverk.

Et annet forhold ved et slikt opplegg er at Leveranseregisteret ikke kan brukes til utbetaling. I dag er det noe arbeid med utregning av fraktsatser, men når dette er gjort skjer utbetaling automatisk via registeret. Det må derfor utvikles systemer for å gjøre et slikt nytt opplegg effektivt. Det reises derfor tvil om et slikt system samlet sett gir noen forbedring.

I kontakt med bransjen er det blitt gitt uttrykk for at man ønsker å styrke innfraktordningen, men at en slik styrking også må bidra til lavere pris i markedet. En slik forutsetning er ikke mulig å følge opp fra det offentliges side. Det må imidlertid antas at konkurransen mellom slakteriene i praksis vil medføre at ikke hele tilskuddet tilfaller produsent.

Dersom innfrakttilskuddet faller bort eller reduseres vesentlig, er det grunn til å stille spørsmål ved om viljen til prisutjevning mot produsent blir like sterk som i dag. Det vil da særlig gå utover mindre produsenter lokalisert lengst unna slakteriene og bryte med dagens målformuleringer i forskriften. Dette kan eventuelt kompenseres med andre tilskudd, f. eks.

distriktstilskudd. En risikerer imidlertid å måtte ha en komplisert innretning om en skal oppnå en treffsikker kompensasjon.

Samlet mener SLF at innfraktordningen har god målrettethet. Den bidrar til prisutjevning til produsent, er konkurransenøytral og relativt enkel å administrere. SLF mener at et eventuelt bortfall av mellomfrakttilskuddene, delvis bør kompenseres ved en styrking av innfraktordningen.

4.3 Konklusjon

På ovennevnte grunnlag tilrås at

1. innfraktordningen videreføres av hensyn til prisutjevning mot produsent. Et eventuelt bortfall av mellomfrakttilskuddene/-engrostitilskuddet bør delvis kompenseres ved en styrking av innfraktordningen. Som følge av konkurranse mellom aktørene antas en slik kompensasjon å bidra til lavere pris ut i markedet.
2. virkeområdet for innfrakttilskudd utvides til også å omfatte såkalte nasjonale slakterier.
3. det innføres hjemmel for å kreve at alle som skal motta innfrakttilskudd innrapporterer via Leveranseregisteret
4. de maksimale avstandsgrensene på henholdsvis 150 km i Sør-Norge og 200 km i Nord-Norge videreføres uendret.

5 Frakttilskudd ved transport til engrosforhandlere (mellomfrakt helt slakt)

5.1 Dagens situasjon

Det kan gis tilskudd til nedskrivning av fraktkostnader for helt slakt som blir levert fra listeført autorisert slakteri i et overskuddsområde til listeført engrosforhandler i et underskuddsområde. Helt slakt defineres som hele, halve og kvarte skrotter. Tilskuddet skal være mindre enn de faktiske kostnader ved billigste forsvarlige sendemåte.

Tilskuddet blir bare gitt når kjøreavstand er minimum 100 km, eller tilsvarende kostnad ved bruk av ferje. Den tidligere *Fraktnemnda for slakt* vedtok at satsene for Nord-Norge skulle være 25 % høyere enn for Sør-Norge. Det er utarbeidet tabeller for mellomfrakt for henholdsvis Sør-Norge og Nord-Norge basert på avstandsintervaller. Gjeldende tabeller er fra 01.01.92. Utover grunnsatsen ytes et kjøletillegg for alle forsendelser på 24,5 % som nå er innarbeidet i satsen. Det er utarbeidet egen avstandstabell for det enkelte slakteri. Satsene for mellomfrakt – helt slakt er høyere enn for skåret vare. Bakgrunnen for dette er at helt slakt trenger mer plass og derved gir mindre nyttelast ved transport enn skåret vare.

Avsender sender månedlig manuell søknad til Statens landbruksforvaltning der kopi av faktura vedlegges som dokumentasjon. Søknaden blir revidert og senere utbetalt av SLF.

I 1999 ble det tatt i bruk elektronisk rapportering med regneark som stadig flere slakterier benytter. En prøveordning med utvidet bruk av regneark og uten vedlegg er brukt i om lag ett år for noen slakterier. Det foretas stikkprøvekontroll på at oppgavene stemmer. Regnearkene har effektivisert administrasjonen av ordningen noe, både for næringen og for forvaltningen.

Tabell 5.1: Mellomfrakt – helt slakt. Oversikt over slaktemengde, tilskuddsbeløp, tilskuddssats og antall grossister for perioden 1985 – 2002. NB! F.o.m. 2000 gjelder beløp og mengde kalenderåret, mot tidligere omsetningsåret.

År	Mengde (tonn)	Tilskuddsbeløp (millioner kr)	Tilskuddssats (øre/kg)	Antall tilskuddsmottakere/slakterier
1985	46 500	18,0	38,67	
1990	43 400	16,6	38,34	
1995	45 289	17,7	39,12	
1998	35 498	13,3	37,61	43
2001	38 652	13,5	34,9	-
2002	37 126	13,7	36,9	38

Tabellen viser en betydelig nedgang i mengde fra slutten av 90-tallet. Tilskuddssatsen pr. kg vare har nominelt vært relativt stabil i perioden, men realverdien er vesentlig lavere i dag enn tidligere.

5.2 Vurdering

Formålet med mellomfrakttilskuddene er å opprettholde mest mulig lik pris til forbruker over hele landet. Slik ordningene nå fungerer, er det vanskelig å måle om tilskuddene har den forventede effekt, bl.a. på grunn av de forretningsmessige avtalene som gjøres med kjedene. En stor del av kjøttomsetningen foregår via store konsern og hvor prissettingen går etter andre kriterier enn hva som opprinnelig var forutsatt ved innføring av disse ordningene.

Omfanget av og målrettingen av denne delordningen påvirkes i vesentlig grad av hvordan inndelingen i over-/underskuddsområder gjøres. I kap. 8.2 konkluderes det med at det synes vanskelig å finne en enkel inndeling som både er treffsikker i forhold til målformuleringene og enkel å administrere.

Dagens tilskuddsordning for helt slakt stimulerer til forsendelser av helt slakt på bekostning av skåret vare. Dette står i motstrid til målsettingen om at ordningen bør stimulere til nedskjæring av slakt i distriktene samt minimalisere fraktkostnadene. Mengden av helt slakt med frakttilskudd er imidlertid likevel redusert de seneste år, først og fremst fordi slakt i stadig større grad skjæres ned /stykket der det slaktes. Formålseffektiviteten med denne delordningen vurderes ut fra ovennevnte momenter å være mindre god.

Begge delordningene på mellomfrakt vurderes som ressurskrevende administrativt, både for bedriftene og forvaltningen. Et bortfall av begge delordningene vurderes å gi betydelige administrative besparelser, både for myndigheter og næring. Videreføres derimot mellomfrakttilskuddene, er det nødvendig å utvikle støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hva dette vil koste, men det antas å være i størrelsesorden 1 – 2 millioner kroner, jf. kap. 9.1.

Både ut fra ønske om mindre detaljregulering og forenkling både for myndigheter og næring, foreslås primært at delordningen for helt slakt utgår som egen ordning. En avvikling bør skje over en periode på inntil 3 år for å gi bedriftene nødvendig tid til omstilling. Skal bortfallet av frakttilskudd kompenseres i markedet, vil gjennomsnittsprisen måtte økes. På nasjonalt nivå vil imidlertid dette neppe være målbart, men det kan lokalt medføre noe større prisforskjeller. Endringen vil ramme enkeltbedrifter i noe ulikt omfang, jf. kap. 8.2.2. Sekundært foreslås at den integreres i ordningen for skåret vare med fraktsatser som for denne.

Dersom ordningen skal videreføres, er det behov for å vurdere en del endringer i ordningen. Disse er omtalt nedenfor.

Ingen av mellomfraktordningene har noen øvre grense for hvor langt man kan kjøre med kompensasjon. Fordi kompensasjonsgraden er høyere for disse ordningene enn for innfrakten, blir også stimulansen til å minimalisere fraktkostnadene mindre. Som følge av strukturrasjonalisering er i dag avstandene til markedene større enn tidligere. Skjærebedrifter/-industribedrifter er også blitt større og færre. Antall spesialforretninger reduseres, de gjenværende kjøper nå hovedsakelig skåret vare i stedet for helt slakt. Det er etablert store landsdekkende grupperinger innenfor samvirkebaserte og ikke samvirkebaserte som internt samarbeider på tvers av regioner og landsdeler. Denne utviklingen er styrt ut fra bedriftsøkonomiske vurderinger uavhengig av fraktordningene. Det kan derfor ikke være noe mål å kompensere for eventuelle økte fraktkostnader som følge av denne utviklingen. Det er aktuelt å innføres en øvre grense også for mellomfraktordningene. Fraktes varene lenger, må aktørene selv dekke alle kostnader. Fordi avstandene er lengre i Nord-Norge enn i Sør-Norge, foreslås en øvre grense på 400 km i Sør-Norge og 800 km i Nord-Norge. Disse

avstandsbegrensningene antas ikke å ramme nødvendig transport som følge av dagens slakterstruktur, samtidig som stimulansen av de svært lange transporter opphører.

Når det gjelder vurderinger vedrørende fraktsatser, vises til kap. 6.2 under delordningen for skåret vare.

5.3 Konklusjon

Det vises til kap. 6.3.

6 Transport av nedskåret vare (mellomfrakt skåret vare)

6.1 Dagens situasjon

Det kan gis tilskudd til nedskrivning av fraktkostnadene ved levering av skåret vare fra listeført nedskjæringsanlegg tilknyttet slakteri i overskuddsområder til listeført engrosforhandler i underskuddsområde eller foredlingsbedrift i over-/underskuddsområde. Tilskuddet skal være mindre enn de faktiske kostnader ved billigste forsvarlige sendemåte. Tilskudd gis bare når kjøreavstanden er minst 100 km eller ved tilsvarende kostnad når det brukes båt/ferje.

Ordningen omfatter kun sendinger over 400 kg. Tilskuddet utbetales til avsender. Tilskudd gis ikke til sendinger fra anlegg i Sør-Norge til mottakere i Nord-Norge. Formålet med dette er å stimulere til nedskjæring i Nord-Norge og derved opprettholde arbeidsplasser. At det kan gis tilskudd ved levering fra nedskjæringsanlegg til foredlingsbedrifter innen et overskuddsområde, skal bidra til næringsvirksomhet også i antatt næringssvake områder.

Mellomfrakttabeller for skåret vare er tilsvarende som for helt slakt, dvs. en tabell for Sør-Norge og en for Nord-Norge, men satsen er ca. 10 % lavere enn for helt slakt. Dessuten ytes et kjøletillegg på 13,5 % for alle forsendelser i tillegg til grunnsatsen. Kjøletillegget er nå innarbeidet i satsen. Spesielt for denne tilskuddsordningen er at det utbetales en egen pallegodtgjørelse etter bestemte regler. Avstandstabell brukes som for helt slakt. Den tidligere *Fraktnemnda for slakt* vedtok at det kun skulle gis tilskudd for skåret vare som ikke er bearbeidet på annen måte. Det foreligger liste over tilskuddsberettigede / ikke tilskuddsberettigede produkter. Salting og røyking vurderes som bearbeiding i denne sammenheng.

Nedskjæringsanlegg blir kun godkjent om de er direkte knyttet til autoriserte slakterier. Dette skal stimulere til nedskjæring på stedet, som i utgangspunktet er forutsatt å være i næringssvake områder.

Tabell 6.1: Mellomfrakt – skåret vare. Oversikt over mengde, tilskuddsbeløp, tilskuddssats og antall slakterier for perioden 1985 – 2002.

År	Mengde (tonn)	Tilskuddsbeløp (millioner kr)	Tilskuddssats (øre/kg)	Antall slakterier /tilskuddsmottakere
1985	7 000	2,9	34,44	33
1990	12 000	4,2	29,07	
1995	24 349	6,9	28,48	
1998	42 062	10,6	24,15	32
2001	41 049	10,8	26,2	
2002	40 396	10,9	27,0	31

Tabellen viser en betydelig økning i mengde fra slutten av 90-tallet. Økningen gjenspeiles i tilsvarende reduksjoner for helt slakt. Tilskuddssatsen pr. kg vare har nominelt vært relativt stabil i perioden, men realverdien er vesentlig lavere i dag enn tidligere.

6.2 Vurdering

Økningen i tilskuddsmengde og beløp for denne ordning indikerer økt nedskjæring ved slakteriene. Dette er en vridning som vurderes å være i tråd med ordningens formål.

Omfanget av og målrettingen av denne delordningen påvirkes i vesentlig grad av hvordan inndelingen i over-/underskuddsområder gjøres. I kap. 8.2 konkluderes det med at det synes vanskelig å finne en enkel inndeling som både er treffsikker i forhold til målformuleringene og enkel å administrere.

Handelsmønsteret endrer seg også over tid. En av målsettingene med mellomfraktordningene/-engrostilskuddet er at det virker utjevne på pris til forbruker. Det er i dag i hovedsak de større kjedene som foretar faktisk kjøp fra slakteribedrifter etter sentralt (landsdekkende) inngåtte avtaler. Kundene er da Rema 1000, Hakon, Coop og Norges-gruppens profiler, en del storhusholdningsinnkjøpere og større/mindre foredlingsbedrifter. For slakteriene vil disse være markedet hvor man bl.a. avtaler pris og andre forutsetninger. En del av kjedene har i dag til dels samme priser uavhengig hvor butikken ligger. Dette gjør det vanskeligere å vurdere om og eventuelt hvordan mellomfraktordningene/engrostilskuddet virker prisutjevne og ikke kun som en prisnedskrivning. Forskriften er i liten grad tilpasset dagens situasjon med noen få store kjeder.

Begge delordningene på mellomfrakt vurderes som ressurskrevende administrativt, både for bedriftene og forvaltningen. Det primære forslaget om bortfall av begge to vurderes å gi betydelige administrative besparelser, både for myndigheter og næring. Videreføres derimot mellomfrakttilskuddene, er det nødvendig å utvikle støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hva dette vil koste, men det antas å være i størrelsesorden 1 – 2 millioner kroner, jf. kap. 9.1. Både ut fra ønske om mindre detaljregulering og forvaltningsmessig forenkling foreslås at ordningen avvikles. En avvikling bør skje over en periode på inntil 3 år for å gi bedriftene nødvendig tid til omstilling. Skal bortfallet av frakttilskudd kompenseres i markedet, vil gjennomsnittsprisen teoretisk måtte økes. På nasjonalt nivå vil imidlertid dette neppe være målbart, men det kan lokalt medføre noe større prisforskjeller. Endringen vil ramme enkeltbedrifter i noe ulikt omfang, jf. kap. 8.2.2.

Dersom ordningen skal videreføres, er det behov for å vurdere en del endringer i ordningen. Disse er omtalt nedenfor.

Som for den andre mellomfraktordningen er det ikke noe tak på hvor langt det kan kjøres med tilskudd. Kompensasjonsgraden er også høyere enn for innfrakttilskuddet. Satsene i Nord-Norge skal i utgangspunktet være 25 % høyere enn i Sør-Norge. For de lengre avstandene er imidlertid forskjellen enda større. Dette kan i enkelte tilfeller innebære nesten kostnadsdekning, noe som vil kunne medføre mer transport enn nødvendig. Det foreslås derfor innført en øvre grense også for mellomfraktordningene, f. eks. 400 km i Sør-Norge og 800 km i Nord-Norge. Fraktes varene lenger, må slakteriet selv dekke alle kostnader, jf. også omtalen i kap. 5.2.

Det gis i dag egen godtgjørelse tilsvarende 99 kg ved bruk av Bicon pall. Ingen andre containertyper, kasser eller storsekker gis slik godtgjørelse. For utbetaling av pallegodtgjørelsen kreves spesifisering på faktura. Godtgjørelsen utgjør om lag 1,3 mill. kr. Det synes ikke i dag grunnlag for å opprettholde en særskilt godtgjørelse for en type fraktinnretninger. Godtgjørelsen for Bicon-pall bør avvikles, noe som også vil medføre en forenkling både for søker og forvaltning.

Nord-Norge har i dag for lite råstoff for egen skjæring. Det forestas i dag i økende grad innkjøp av skåret vare fra Sør-Norge, selv om det ikke gis tilskudd til slik transport. Utvides ordningen til å omfatte slik frakt, vil det øke konkurransen for skjærebedrifter i Nord-Norge. De større og mer effektive bedriftene i Sør-Norge vil da ved hjelp av tilskudd kunne levere enda billigere i Nord-Norge. Foreldingsbedriftene vil på sin side kunne hevde at de får dyrere råvarer når de enten må ta varer fra anlegg med mindre effektiv skjæring eller kjøpe fra Sør-Norge uten tilskudd. Gis tilskudd til slik frakt vil det på kort sikt kunne gi billigere varer til forbruker, men samtidig bidra til svekket næringsliv i landsdelen. Så lenge mellomfraktordningen består, tilrås ut fra en samlet vurdering at bestemmelsen videreføres.

Delordningen har i dag 2 fraktsatser, en for Sør-Norge og en for Nord-Norge. Satsen for Nord-Norge ligger i de fleste tilfellene over den grensen på 25 % som har vært forutsetningen. Det kan reises spørsmål om behovet for å ha egen satstabell for Nord-Norge. Dersom satsene i Nord-Norge skal være 25 % høyere enn i Sør-Norge, kan dette enklest ordnes slik at man har en tabell lik den for Sør-Norge og at man ved bruk av tabellen i Nord-Norge legger til 25 % på sluttbeløpet. Da kan man også enkelt gjøre endringer dersom man ønsker å endre nevnte prosentsats. Denne endringen innebærer en forvaltningsmessig forenkling/effektivisering ved overgang fra 4 til 1 satstabell for mellomfrakt. Satsene bør ikke settes høyere enn dagens satser for skåret vare. Det innebærer redusert sats for helt slakt og derved mindre stimulering til slik frakt. En eventuell endring av satstillegget for Nord-Norge må sees i sammenheng med andre virkemidler og er ikke vurdert nærmere her.

Et av ordningens formål er å stimulere til nedskjæring i næringssvake områder. Nedskjæringsanlegg blir kun listeført/godkjent dersom det er fysisk tilknytning mellom nedskjæringsanlegg og slakteri. Nevnte formål oppfylles på samme måte om anlegget ikke er fysisk tilknyttet, bare det ligger i samme område (nærområde). Bedriften vil tilsynelatende ha en mindre rasjonell drift ut fra at man får to enheter i stedet for en. Men finner bedriften at et slikt opplegg i den aktuelle situasjon er det mest rasjonelle, bør ikke det offentlige overprøve dette. Det medfører ingen tilskuddsmessig begunstiging for bedriften. Bestemmelsen kan derfor mykes noe opp. Det antas å være få tilfelle der det blir aktualisert.

Med samme grunnlag som for innfraktordningen, bør virkeområdet for mellomfraktordningen utvides til å omfatte de nasjonale slakteriene. Ettersom de i hovedsak skal betjene nærområder, vil det trolig utgjøre en liten del av mellomfraktordningen. Men i de tilfellene kjøtt sendes lenger, f. eks spesialiteter, er det prinsipielt riktig at disse slakterier er likestilt med de øvrige.

6.3 Konklusjon

Primært foreslås at mellomfraktordningene både for helt slakt og skåret vare utgår med virkning fra 01.01.07 med en gradvis reduksjon i bevilgning, jf. også kap. 7.3. I avviklingsperioden gjøres ingen materielle endringer i ordningene.

Sekundært forslås med virkning fra 01.01.04, om mellomfraktordningene skal videreføres utover 01.01.07, at

1. at ordningen for helt slakt utgår som egen ordning og integreres i ordningen for skåret vare med samme tilskuddsvilkår som for denne
2. at den sammenslåtte mellomfraktordningen utvides til å omfatte nasjonale slakterier.
3. pallegodtgjørelsen knyttet til mellomfrakt – skåret vare, avvikles.
4. det lages en satstabell gjeldende for hele landet. For Nord-Norge legges til 25 % på sluttbeløpet.
5. tilskudsberettiget fraktavstand begrenses til 400 km i Sør-Norge og 800 km i Nord-Norge.
6. at bestemmelsen om at det ikke gis tilskudd transport av skåret vare fra anlegg i Sør-Norge til mottakere i Nord-Norge videreføres.

7 Engrostitilskudd – annet tilskudd

7.1 Dagens situasjon

For helt slakt som blir sendt fra listeført slakteri i et overskuddsområde til listeført engrosforhandler i et underskuddsområde, kan det gis tilskudd til å dekke svinn samt omsetningskostnader hos engrosforhandleren. Det kan også gis tilskudd selv om slaktet ikke blir tatt inn på grossistens lager, men levert direkte til kjøper. Det er i dag ikke forskjell på disse satsene. Satsen pr. kg skal ikke være større enn de en regner med ved rasjonell omsetning.

Faktisk kostnad ble i 1989 satt til ca. kr 1,50 pr. kg. Den er lavere i dag fordi mye av mengden kjøres direkte til kunden. Det er i dag et vilkår at slakterier i overskuddsområder skal fakturere grossisten, og grossisten skal viderefakturere kunden.

For Nord-Norge er tilskuddet noe høyere enn ellers i landet. Tilskuddssatsene er blitt kraftig redusert de senere år og er fra 01.07.02 på 13 øre pr. kg i Sør-Norge og 75 øre pr. kg i Nord-Norge for alle dyreslag.

Tidligere var det ”anledning” til å ta merkostnadene ved engrosomsetning i prissettingen i Sør-Norge, men ikke i Nord-Norge. Derfor ble satsene i Nord-Norge satt høyere. Dette prinsippet var vanskelig kontrollerbart, men prisen i underskuddsområder er i dag høyere (ca. 80 øre pr. kg.) enn i overskuddsområder. Nærmere vurderinger av dette må knyttes til gjennomgangen av markedsordningene.

Siden tilskuddet prinsipielt bare skal dekke helt slakt, gjøres fratrukk i Sør-Norge for det kvantum som engrosforhandleren skjærer ned selv. Det samme gjelder for importert vare som skjæres ned. I Nord-Norge kan engrosforhandlere også få tilskudd for det kvantum av helt slakt de bruker til egen skjæring.

Engrosforhandler søker om tilskudd på eget skjema hver annen måned der hver enkelt forsendelse blir opplistet. Tilskuddsberettiget kvantum beregnes etter særskilt formel. All behandling er manuell og forvaltningen av regelverket er svært ressurskrevende.

Tabell 7.1: Engrostitilskudd – annet tilskudd. Oversikt over mengde, tilskuddsbeløp, tilskuddssats og antall tilskuddsmottakere for perioden 1985 – 2002.

<i>År</i>	<i>Mengde (tonn)</i>	<i>Tilskuddsbeløp (millioner kr)</i>	<i>Tilskuddssats (øre/kg)</i>	<i>Antall tilskuddsmottakere</i>	<i>Antall kunder hos grossistene</i>
1985	43 300	29,8	68,68	27	ca.3 500
1990	33 400	23,0	69,58		3 304
1995	35 664	10,9	30,68	20	
1998	26 707	6,9	25,89		1 726
2001	27 329	6,7	24,6	17	
2002	23 201	5,3	22,8	17	

7.2 Vurdering

Som tabell 7.1 viser, er dette en tilskuddsordning som avtar så vel mengde- som beløpsmessig. Grunnet endrede forhold i kjøttbransjen, har antall engroskunder blitt betydelig redusert fra det tidspunkt ordningen ble vedtatt. Ordningen har derfor vesentlig redusert betydning i dag i forhold til tidligere. I de seinere år er det også flere engrosanlegg som ikke har søkt om tilskudd, trolig som en kombinasjon av lav sats og at mye av mottatt vare går til egen skjæring.

Bakgrunnen for kravet om at slakterier i overskuddsområder skal fakturere grossisten, og grossisten skal viderefakturere kunden er bl.a. ønske om å ha grossister og at de da må sikres et visst økonomisk grunnlag. På den annen side betyr det færre aktører å forholde seg til for forvaltningen og derved sparte administrasjonskostnader. Fjernes kravet om fakturering via grossist, må det innføres bestemmelser om hvilke mottakere som vil være tilskudsberettiget fra slakterier. Grossistene vil imidlertid i noen tilfeller kun være et fordyrende mellomledd som det må vurderes om kan stimuleres via et slikt krav. Det må derfor foretas nærmere vurderinger før faktureringskravet ved direkteleveranser opphører.

Ordningen er ressurskrevende både for næringsliv og forvaltning og har et komplisert regelverk. For engrosbedrifter i Sør-Norge utgjør den i dag kun 13 øre pr. kg. I Nord-Norge utgjør den 75 øre pr. kg. Ordningen vurderes derfor å ha liten betydning i Sør-Norge og foreslås derfor avvirket her fra og med 01.01.04.

Ordningen vil imidlertid ha større betydning for Nord-Norge og det foreslås derfor at ordningen her i stedet trappes ned over samme periode som de to mellomfraktordningene, dvs. fra 01.01.07.

Videreføres engrostilskuddet utover 01.01.07, er det nødvendig å utvikle støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen. Kostnadene med dette vil komme i tillegg til anslagene gjort under kap. 5.2 og 6.2.

Fra bransjen er det kommet få motforestillinger mot å avvikle ordningen for hele landet. Endringen vil imidlertid ramme enkeltbedrifter i noe ulikt omfang, jf. kap. 8.2.2.

7.3 Konklusjon

Engrostilskuddet foreslås avvirket i Sør-Norge fra 01.01.04. For Nord-Norge avvikles ordningen med virkning fra 01.01.07 med en gradvis reduksjon i bevilgning, jf. også kap. 5.3 og 6.3. I avviklingsperioden gjøres ingen materielle endringer i ordningen.

8 Over-/underskuddsområder

8.1 Dagens situasjon

Forskriften definerer hvilke områder som er underskuddsområder på slakt og hvilke som er overskuddsområder. Forskriften gir ingen generell definisjon på hva et over-/underskuddsområde egentlig er utover å liste opp områdene. Det må derfor legges til grunn at inndelingen skal være slik at den i størst mulig grad bygger opp under forskriftens målformuleringer. Skillet mellom over- og underskuddsområder følger i dag fylkes- og kommunegrensene, men har også i noen tilfelle sitt utspring i selve anleggenes geografiske plassering, jf. tabell 8.1. Hovedintensjonen er at det gis støtte til frakt av kjøtt fra overskuddsområder til underskuddsområder. Paragrafen ble sist endret med virkning fra 01.09.01.

En oversikt over over-/underskuddsområder pr. 01.01.03 er vist i tabell 8.1.

Tabell 8.1: Definerte over-/underskuddsområder pr. 01.01.03

Fylke	Overskuddsområde	Underskuddsområde
Østfold		X
Akershus - Oslo		X
Vestfold		X
Hedmark	X	
Oppland	X	Lunner, Jevnaker, Gran
Buskerud	Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nore og Uvdal	X
Telemark	Vinje, Tokke	X
Aust-Agder	Bygland, Valle, Bykle	X
Vest-Agder	Hægebostad, Åseral, Kvinesdal, Flekkefjord, Sirdal	X
Rogaland	X	
Hordaland	X	Bergens-området
Sogn og Fjordane	X	
Møre og Romsdal	X	Vestnes - kun gris og sau/lam
		Ålesund - kun gris og sau/lam
		Molde - kun gris
		Kristiansund - kun gris
Sør-Trøndelag	X	
Nord-Trøndelag	X	
Nordland	X	Mosjøen - kun gris
Troms	Målselv, småfe 15/9 - 31/12	X
Finnmark*	Alta - storfe, sau/lam	Alta - kun gris
	Vadsø	
	Karasjok	

* Slakteriene i Alta og Vadsø legges ned i 2003 og erstattes da av slakteriet i Karasjok som kan bli overskuddsområde for alle dyreslag

I henhold til forskriften er Østfold, Akershus, Oslo og Vestfold i sin helhet underskuddsområder. For fylkene Buskerud, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder er noen kommuner definert som overskuddsområder, mens de øvrige er underskuddsområder. For fylkene Oppland, Hordaland og Møre og Romsdal er noen få kommuner definert som underskuddsområde, mens de øvrige er overskuddsområder. Resten av Sør-Norge er overskuddsområde.

For Nord-Norge fastsetter SLF grensene mellom over- og underskuddsområder. Her er Nordland overskuddsområde med unntak av gris i Mosjøen. Troms er underskuddsområde med unntak av småfe i Målselv i perioden 15.09 – 31.12. I Finnmark legges anleggene i Alta og Vadsø ned i 2003 og erstattes av slakteri i Karasjok. Finnmark vil da etter dagens inndeling bli underskuddsområde med unntak av Karasjok som kan bli overskuddsområde for alle dyreslag.

For hele Sør-Norge skal over-/underskuddsområder vurderes for alle dyreslag under ett. Det er imidlertid gjort unntak fra dette for Møre og Romsdal, der kommunene Vestnes, Ålesund, Molde og Kristiansund er definert som underskuddsområde for enkelte dyreslag. For Nord-Norge har en differensiert mellom dyreslag.

Tabell 8.2: Fylkesvis oversikt over folkemengde, slaktemengde og disponibelt kjøtt pr. person for 2001

Fylke	Folkemengde pr 01.07.02	Slaktemengde (tonn) (2001)	Kjøtt disponibelt (kg/person)	Overskuddsområde + Underskuddsområde -	
				Basis 48,1 kg*	Basis 50,9 kg**
Østfold	253 631	11 418	45,0	-3,1	-5,9
Akershus	480 761	8 599	17,9	-30,2	-33,0
Oslo	515 425	49	0,1	-48,0	-50,8
Hedmark	187 994	20 183	107,4	59,3	56,5
Oppland	183 184	22 630	123,5	75,4	72,6
Buskerud	240 730	4 883	20,3	-27,8	-30,6
Vestfold	217 203	9 811	45,2	-2,9	-5,7
Telemark	165 720	3 855	23,3	-24,8	-27,6
Aust-Agder	103 193	2 086	20,2	-27,9	-30,7
Vest-Agder	158 393	3 882	24,5	-23,6	-26,4
Rogaland	383 359	42 778	111,6	63,5	60,7
Hordaland	439 858	9 656	22,0	-26,1	-28,9
Sogn og Fjordane	107 120	9 307	86,9	38,8	36,0
Møre og Romsdal	244 035	11 969	49,0	0,9	-1,9
Sør-Trøndelag	267 261	13 265	49,6	1,5	-1,3
Nord-Trøndelag	127 600	26 816	210,2	162,1	159,3
Nordland	237 219	11 842	49,9	1,8	-1,0
Troms	152 005	4 127	27,2	-20,9	-23,7
Finnmark	73 732	1 047	14,2	-33,9	-36,7
Landet	4 538 423	218 200	48,1		
Hjemmeslakt		1 704	0,4		
Totalt		219 904	48,5		

* Gjennomsnittlig slaktemengde pr. person i 2001 er 48,1 kg. Tallet er eksklusiv hjemmeslakt, som ville utgjort omlag 0,4 kg per person.

** Det totale forbruket av kjøtt pr. innbygger i 2001 er av NILF oppgitt å være 50,9 kg. Prognosen for 2002 er på 51,5 kg, men her foreligger ikke fylkestall. Derfor er tall for 2001 nyttet, selv om det for innbyggertall er nyttet 2002. Dette antas ikke å forstyrre konklusjonene.

8.2 Vurderinger

8.2.1 Generelle vurderinger

Med unntak av tilskuddet for innfrakt, er de øvrige delordningene nært knyttet til skillet mellom over- og underskuddsområder. Endringer i inndelingen av over-/underskuddsområder

påvirker hvem som er berettiget til mellomfrakttilskudd / annet tilskudd ettersom tilskudd i hovedsak gis for transport fra overskuddsområder til underskuddsområder. Dagens inndeling er en kombinasjon av slaktemengde i forhold til både befolkningstetthet og bedriftslokalisering.

En av målsettingene med ordningene er å stimulere til nedskjæring i næringsssvake områder. Det må derfor tilstrebes en inndeling som stimulerer til aktivitet og transportstrømmer som kommer de næringsssvake områdene til gode. Ettersom det ikke er noen klar definisjon av næringsssvake områder, er det heller ikke noe entydig svar på om de skisserte overskuddsområdene sammenfaller med næringsssvake områder og motsatt. Inndelingen vil derfor i betydelig grad påvirke målrettetheten med mellomfrakttilskuddene/-engrostilskuddet.

Med unntak for Møre- og Romsdal er over-/underskuddsområder i Sør-Norge vurdert ut fra slaktemengde totalt, dvs. uten å splitte opp på dyreslag. Det er her overskudd på storfe, men underskudd på gris/småfe. Også Sogn og Fjordane, uten at dette er reflektert i inndelingen, har underskudd på gris. I hele Nord-Norge har en differensiert mellom dyreslag. En slik oppsplitting er kompliserende. Det vil derfor innebære en betydelig forenkling å fjerne tillatelsen til oppsplitting på dyreslag for hele landet. En konsekvens av dette forslaget vil være at Møre og Romsdal blir overskuddsområde for alle dyreslag, jf. også kap. 8.2.2.

Skal en fortsatt ha en inndeling i over-/underskuddsområder, bør forskriften gi en klar definisjon av begrepet. I tillegg til de momenter som er nevnt over, bør også inndelingen være enkel å administrere. Et sentralt spørsmål er da hva et over-/underskudd skal vurderes i forhold til og hvordan inndelingen virker i forhold til målformuleringene. Når oppstår et overskudd og når oppstår et underskudd? Det skisseres følgende prinsipper for inndeling:

Ut fra faktisk forbruk

Dette innebærer en kombinasjon av befolkningstetthet og bedriftslokalisering i forhold til et områdes faktiske produksjon. Etablering av en større bedrift i et område kan medføre et lokalt underskudd av vare sett fra bedriftens side ettersom det medfører behov for å transportere inn råvare. Her vil det kunne være forskjeller mellom dyreslag. Til eksempel har Møre og Romsdal overskudd på storfe og sau/lam, men underskudd på gris. Det nødvendiggjør en del krysstransport.

Kommunevis inndeling som skiller ut næringsssvake kommuner

I rapporten fra Nordlandsforskning om transportstøtteordningene er spørsmålet om effekt i næringsssvake områder i noen grad drøftet. Den pekte der på at det var vanskelig å vurdere effektene av mellomfraktordningene. Rapporten antydte en mulig modell der en delte nedskjæringsanlegg og foredlingsanlegg på kommunetype i henhold til bestemte kriterier og med kopling til SSBs kommunestatistikk. Det ble antatt at dette ville gi et bedre grunnlag for å si noe om i hvilken grad målsettingen oppfylles, men det ble ikke drøftet nærmere.

En slik modell er mulig, men den vurderes å være ressurskrevende, både ved etableringen og ved seinere vedlikehold. For det første må det gjøres en grundig vurdering av hvilke kriterier som eventuelt skal legges til grunn for klassifiseringen. Det må påregnes en tilbakevendende debatt om disse. I tillegg vil anleggenes rammevilkår bli ustabile ved at selv mindre endringer i en kommunes situasjon kan medføre at kommunen endrer status fra eller til "næringssvakt" område. Uten å gå konkret inn på aktuelle kriterier for en slik inndeling, anbefales ikke en slik modell.

Fylkes-/regioninndeling etter folketall uavhengig av bedriftslokalisering

Det tas utgangspunkt i befolkningstetthet og gjennomsnittlig kjøttforbruk og sammenligner dette med den faktiske slaktemengde i et område. Er forbruket større enn denne, defineres området som underskuddsområde. En inndeling på dette grunnlaget kan gjøres med utgangspunkt i tabell 8.2. En mulig inndeling er å definere underskuddsområde som et område der det slaktes mindre enn landsgjennomsnittet, som i 2001 utgjorde 48,5 kg inkludert hjemmeslakt.

Det tilrås å fjerne de særlige unntakene i dagens inndeling knyttet til enkeltbedrifter, jf. forslagene i kap. 8.2.2 / 8.3. Ut fra kriteriene om enkelhet i administrasjon for både myndigheter og bransje, vil en tilrå at man i utgangspunktet ikke går inn på mindre områder enn fylker/regioner. Inndelingen bør også være uavhengig av anleggsstruktur. En fordel med en slik inndeling vil være at den er enkel å administrere. En slik forenkling vil imidlertid kunne ramme enkeltbedrifter.

Avvikling av inndeling i over-/underskuddsområder

Et alternativ er å avvikle hele inndelingen i over- og underskuddsområder. Opprettholdes samtidig mellomfraktordningene, vil det innebære det at alle godkjente bedrifter har rett til tilskudd. Tilskuddet blir da en rein prisnedskrivning/kostnadsreduksjon for frakt fra slakteriene. Ordningen vil, avhengig av eventuelle avstandsbegrensninger, til en viss grad kunne virke utjevnende på pris til forbruker. Ordningens øvrige målrettethet reduseres imidlertid vesentlig og en slik endring anbefales kun ved en samtidig avvikling av mellomfraktilskuddene og engrostillskuddet.

Målprisen fastsettes i jordbruksoppgjøret. Prisgrunnlaget for sammenligning mot målpris er i dag engrosprisnoteringer for hele slakt ved Norsk Kjøtt's avdelinger i overskuddsområder. Faller overskudd-/underskuddsområder bort, må derfor systemet for prisnoteringer endres. Det vil da være aktuelt å gå tilbake til systemet med noteringsområder. Slike områder kan f. eks. være Stavanger, Trondheim og Rudshøgda. En slik endring kan medføre større prisforskjeller mellom sentrale og mindre sentrale områder.

Ovennevnte prinsipper for inndeling viser at kriteriene blir kompliserte både å etablere og vedlikeholde om en skal ta hensyn til alle de forhold som drøftet i dette kapitlet. Handelsmønsteret endrer seg også over tid, jf. omtalen i kap. 6.2, 5. avsnitt. Det synes derfor vanskelig å finne en enkel inndeling i et aktivt marked som er både treffsikker i forhold til målformuleringene, får tilslutning i bransjen og er enkel å administrere.

Ettersom SLFs sin primære tilråding er avvikling av tilskuddene til mellomfrakt og engrosvirksomhet fra 01.01.07, faller behovet for en inndeling i over-/underskuddsområder bort fra samme dato, jf. kap. 6.3 og 7.3. Mer spesifikke virkemidler for å støtte opp om næringssvake områder må i et slikt tilfelle skje på annen måte.

8.2.2 Vurdering av enkeltområder

Dersom de primære forslagene vedrørende mellomfrakt og engrosvirksomhet ikke gjennomføres, mener SLF at inndelingen i over-/underskuddsområder bør opprettholdes. Det er

imidlertid da nødvendig å gå gjennom de unntakene som i dag eksisterer. Dette er gjort nedenfor. I tabellene i dette kapitlet betyr

symbolet 0: bedriften er tilskuddsberettiget, men har ikke søkt
 symbolet –: bedriften er ikke tilskuddsberettiget.

Oppland

I Oppland er kommunene Lunner, Jevnaker og Gran definert som underskuddsområder, mens resten av fylket er overskuddsområde. Det er i dag ingen større anlegg i området og ingen anlegg mottok tilskudd til mellomfrakt i 2002. Definisjonen vurderes derfor å være historisk. Områdene gis samme status som resten av Oppland og blir overskuddsområder. Med bakgrunn i dagens situasjon har endringen ingen konsekvenser utover å rydde opp.

Buskerud og Telemark:

Tabell 8.3: Anlegg i Buskerud og Telemark som mottok tilskudd til mellomfrakt / engrostitilskudd i 2002

Anlegg/kommune	Mellomfrakt helt slakt		Mellomfrakt skåret vare		Engrostitilskudd- annet tilskudd	
	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn
Gilde/Gol	126 539	608,1	249 246	1 229,2	-	-

I Buskerud er kommune Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol og Nore og Uvdal definert som overskuddsområder. Det er kun slakteri på Gol. Dagens inndeling innebærer at slakteriet får tilskudd til å sende slakt videre. Bli kommunene underskuddsområder som resten av fylket, vil anlegget på Gol miste frakttilskudd på omlag 375 000 kroner pr. år.

I Telemark er kommunene Vinje og Tokke overskuddsområder. Det er her ingen anlegg. En endring til underskuddsområde vil derfor ikke ha økonomiske konsekvenser.

Aust-Agder og Vest-Agder

I Aust-Agder er Bygland, Valle og Bykle overskuddsområder. I disse kommunene er det ingen anlegg. En endring av status her vil derfor ikke ha økonomiske konsekvenser.

Tabell 8.4: Anlegg i Aust-Agder og Vest-Agder som mottok tilskudd til mellomfrakt / engrostitilskudd i 2002

Anlegg/kommune	Mellomfrakt helt slakt		Mellomfrakt skåret vare		Engrostitilskudd- annet tilskudd/	
	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn
Gilde/ Kvinesdal	48 828	188,0	197 003	572,0	-	-

I Vest-Agder er kommunene Hægebostad, Åseral, Kvinesdal, Flekkefjord og Sirdal overskuddsområder. En endring til underskuddsområde innebærer at anlegget i Kvinesdal mister mellomfrakttilskuddene som for 2002 utgjorde omlag 250 000 kroner.

Hordaland

Tabell 8.5: Anlegg i Hordaland som mottok tilskudd til mellomfrakt / engrostitilskudd i 2002

Anlegg/kommune	Mellomfrakt helt slakt		Mellomfrakt skåret vare		Engrostitilskudd- annet tilskudd/	
	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn
Gilde/Granvin	430 257	2477,8	8 817	64,8	-	-
Gilde V, Bergen	-	-	-	-	419 102	2 330,5
Fatland, Bergen	-	-	-	-	0	0

Hordaland er definert som overskuddsområde med unntak av Bergens-området bestående av kommunene Bergen, Fjell, Askøy og Os. Hordaland som fylke har mindre slakt enn forbruket og må således tilføres slakt. Ser en imidlertid Hordaland og Rogaland under ett, vil regionen ha overskudd og de to engrosanleggene vil miste tilskuddet. Bare ett av anleggene søker i dag tilskudd, jf. tabell 8.5. Fatland Bergen A/S får tilført varer, men det meste går imidlertid med til skjæring i eget hus og er derfor ikke tilskuddsberettiget. Som overskuddsområde vil bedrifter i Hordaland bare få tilskudd til å sende slakt til fylker som er underskuddsområder, f. eks. Østlandet, eventuelt til foredlingsbedrifter i overskuddsområder. Gjøres imidlertid hele Hordaland om til underskuddsområde, mister anlegget i Granvin mellomfrakttilskuddene. På dette grunnlag tilrås at Hordaland og Rogaland slås sammen til ett overskuddsområde.

Møre- og Romsdal

Møre og Romsdal som fylke har, når alle dyreslag vurderes under ett, om lag balanse i tilgangen på slakt. De har imidlertid overskudd på storfe og sau, men underskudd på gris. Det vil derfor måtte foregå en vesentlig krysstransport. Dersom Møre og Romsdal samlet defineres som overskuddsområde, vil slakteriene kunne opprettholde mellomfrakttilskuddene for de partier de sender ut av fylket til underskuddsområder, dvs. til Nord-Norge eller Østlandet. Mørekjøtt A/S vil ikke lenger være berettiget for engrostitilskudd. Mellomfrakttilskuddene på skåret vare til foredlingsbedrifter påvirkes ikke av denne endringen.

Den vesentligste av tilførsel av gris kommer fra Trøndelag. Anleggene i Ålesund og Molde har tidligere mottatt noe *engrostitilskudd/annet tilskudd*. Men ettersom det vesentligste av tilførslene av gris og sau går med til egen skjæring, er slaktet ikke tilskuddsberettiget. De slakteribedriftene i Trøndelag som leverer slakt til Møre og Romsdal, vil ved slik endring til overskuddsområde miste tilskuddet til mellomfrakt.

I vedlegg til rapporten følger oversikt over alle bedrifter som har mottatt mellomfraktilskudd/engrostitilskudd i 2002. Vedlegget gir imidlertid kun totalbeløp for hver enkelt bedrift og sier derfor ikke noe om hvilken veg varene er sendt.

Tabell 8.6: Anlegg i Møre og Romsdal som mottok tilskudd til mellomfrakt / engrostitilskudd i 2002

Anlegg/kommune	Mellomfrakt helt slakt		Mellomfrakt skåret vare		Engrostitilskudd- annet tilskudd/	
	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn
Gilde BS /Ålesund	0	0	336 466	1 149,2	0	0
Gilde BS /Molde	12 797	67,1	328 372	1 119,8	0	0
Mørekjøtt AS /Vestnes	-	-	-	-	276 063	1 464,9
Ytre Nordm. slakteri A/S /Kristiansund	3 688	7,0	72 756	211,3	0	0
Ole Ringdal /Stranda	12 797	72,7	0	0	-	-
Brudevold /Hareid	0	0	0	0	-	-

Nord-Norge

I Nord-Norge er Nordland definert som overskuddsområdet for alt unntatt gris i Mosjøenområdet. Troms er underskuddsområde for alt bortsett fra småfe i Målselv (i perioden 15.9 – 31.12). Etter dagens inndeling vil hele Finnmark bli overskuddsområde for alle dyreslag når slakteriene i Alta og Vadsø legges ned og erstattes av Karasjok. Legges tilgang på slakt i forhold til innbyggertall til grunn for inndeling, vil både Troms og Finnmark være betydelige underskuddsområder. Anlegget i Karasjok vil bli en slakteri-/skjærebedrift, men skjæringa vil bli av begrenset omfang.

I henhold til tabell 8.2 blir Nordland overskuddsområde, mens Troms og Finnmark blir underskuddsområder. De største konsekvensene av dette blir at Kuraas mister engrostitilskuddet ettersom de blir liggende i et overskuddsområde. For 2002 utgjorde dette 844 000 kroner. Bedrifter i andre overskuddsområder (eks. Midt-Norge) vil også miste mellomfraktilskuddene med mindre Kuraas kan bli listeført som større foredlingsbedrift. Dette vil imidlertid ikke ”redde” mellomfraktilskuddet for helt slakt. Kuraas dekker i hovedsak deler av det samme området som anlegget i Målselv og burde i prinsippet ha like konkurransevilkår. Ettersom bedriften ligger akkurat på fylkesgrensa, bør det vurderes å gjøre unntak fra regelverket og tilstå Kuraas tilskudd som om de lå i et underskuddsområde.

Ettersom både Troms og Finnmark blir underskuddsområder, vil disse miste mellomfraktilskuddene. Dette utgjorde i 2002 om lag 800 000 kroner. Det bør vurderes om det bør gjøres tilsvarende unntak fra regelverket som for Kuraas for anlegget i Finnmark, men her vil unntaket omfatte anledning til å få tilskudd som om bedriften lå i et overskuddsområde.

Tabell 8.7: Anlegg i Nord-Norge som mottok tilskudd til mellomfrakt / engrostitilskudd i 2002

Anlegg/kommune	Mellomfrakt helt slakt		Mellomfrakt skåret vare		Engrostitilskudd- annet tilskudd/	
	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn	Tilskudd i kroner	Mengde tonn
Kuraas/Narvik	-	-	-	-	844 831	1 126,9
Mydland /Tromsø	-	-	-	-	136 350	181,8
Horn AS /Vestvågøy	1 318 000	1 328	-	-	-	-
Gilde NNN/ Harstad	-	-	-	-	281 606*	375,5*
Gilde NNN/ Brønnøysund	90 473	130,9	1 132 096	2 170,4		
Gilde NNN/ Målselv	33 791	151,1	370 670	1 008,4		
Gilde NNN/ Alta	87 531	90,0	100 285	265,8		
Gilde NNN/ Vadsø	87 982	114,1	81 446	114,8		
Gilde NNN/ Bodø	791 298	986,7	0	0		
Gilde NNN/ Sortland	492,937	697,7	204 081	361,6	-	-
Gilde NNN/ Mosjøen	51 084	120,7	285 072	522,8	-	-

* Gilde NNS Harstad søker samlet for sine anlegg i Nord-Norge.

Det har også vært vurdert en deling der Nordland sør for Saltfjellet blir overskuddsområde og området nord blir underskuddsområde. Dette ville løst problemet for Kuraas, men rammet slakteriene både i Bodø, Sortland og Leknes hardt. Saltfjellet er heller ingen opplagt grense for varestrømmer. En slik inndeling kan derfor ikke tilrås.

8.3 Konklusjon

Primært tilrås at inndelingen i over-/underskuddsområder avvikles fra 01.01.07 som følge av tilrådingene om at ordningen med mellomfrakt og engrostitilskudd avvikles fra samme dato. Behovet for inndeling i over- og underskuddsområder bortfaller som følge av dette.

Dersom mellomfrakttilskuddene/engrostitilskuddet videreføres utover denne dato, tilrås sekundært følgende endring iverksatt fra 01.01.04:

1. Inndelingen tar utgangspunkt i befolkningstetthet og gjennomsnittlig kjøttforbruk og sammenligner med den faktiske slaktemengde i et område. Er forbruket større enn denne, defineres området som underskuddsområde.
2. Oppsplittingen på dyreslag opphører for hele landet.
3. Det tilrås unntak for bedriften Kuraas (Nordland) og Gilde NNN Karasjok (Finnmark).

Dette innebærer at Østfold, Akershus/Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder, Troms og Finnmark blir underskuddsområder. Hedmark, Oppland, Rogaland,

Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland er overskuddsområder.

9 Økonomiske konsekvenser

9.1 Administrative konsekvenser

Ettersom det bare er foreslått mindre justeringer i opplegget for innfrakten, er den holdt utenfor i vurderingene nedenfor.

Målsettingen i forhold til administrative forhold er å forbedre og forenkle for så vel myndigheter som næring, herunder også å redusere antall skjemaer og gjennomføre ønsket kontroll. Det primære forslaget om bortfall av begge mellomfrakttilskuddene og engrostilskuddet vurderes å gi betydelige administrative besparelser både for myndigheter og næring. I dag sender hver bedrift som søker tilskudd, månedlig inn ett skjema med vedlegg for hver av de tre ordningene. Alle disse søknadene behandles manuelt. For å ha tilstrekkelig framdrift i utbetalingene med dagens ressurstilgang, er kontroll utover en viss stikkprøvekontroll ikke mulig. Ressursbehovet for å drifte ordningen, herunder føre nødvendig tilsyn, er med dagens manuelle rutiner antatt å kreve nærmere 2 årsverk. I dag ivaretas arbeidet med forvaltning av mellomfrakt- og engrostilskuddene av 1 person som også er tildelt en del andre oppgaver. En avvikling av ordningene gir derfor en innsparing i størrelsesorden 0,7 årsverk. I tillegg kommer betydelig spart ressursinnsats hos de omlag 50 slakteribedriftene og grossistene, både knyttet til utfylling av skjemaer og arbeid med vedlegg/dokumentasjon.

Det sekundære forslaget knyttet til mellomfrakttilskuddene vil også gi effektiviseringsgevinster i forhold til dagens løsning. Det krever imidlertid at det utvikles støttesystemer for forvaltningen for å redusere den manuelle handteringen. Det er ikke gjort konkrete vurderinger av hva dette vil koste, men det antas å være i størrelsesorden 1 – 2 millioner kroner. Det vil gi en innsparing over tid i SLF på anslagsvis 0,2 - 0,5 årsverk. Utvikling av et slikt system vil også medføre behov for endringer/tilpassninger ute ved slakteriene, men vil deretter også gi innsparinger her. Videreføres engrostilskuddet, vil kostnadsanslaget måtte økes ytterligere og det usikkert i hvilken grad det er mulig å ta ut noen personellmessig gevinst.

Dersom ingen av endringsforslagene over vedtas, vil det i tillegg til de forvaltningsmessige støttefunksjoner beskrevet over, være behov for nærmere 1, 3 årsverk i tillegg for å drifte ordningen.

9.2 Tilskuddsmessige konsekvenser

De primære tilrådingene innebærer at fra 01.01.07 vil fraktordningen kun omfatte innfrakt. Dersom denne ordningen ikke styrkes, vil den potensielle innsparingen da utgjøre om lag 30 millioner kroner årlig. En nedtrapping over 3 år innebærer en årlig avtrapping med om lag 10 millioner kroner. Ettersom det ikke foreslås endringer før fra 01.01.04, vil effektene for avtaleåret 2003/2004 bare ha halvårsvirkning.

For 2004 vil en ha følgende innsparingspotensiale av de primære forslagene:

Engrostilskudd (Skjema A) (<i>bortfall Sør-Norge</i>)	4,2 millioner kroner
Engrostilskudd (<i>reduksjon 1/3 for Nord-Norge</i>)	0,3 millioner kroner
Mellomfrakt, helt slakt/skåret vare (T1 og N2) (<i>reduksjon 1/3</i>)	8.2 millioner kroner
-----	
Brutto innsparingspotensial	12,7 millioner kroner
- Innfraktordningen – utvidelse for nasjonale slakterier	0,2 millioner kroner
-----	
Netto innsparingspotensial	12,5 millioner kroner

En eventuell styrking av innfraktordningen kommer til fradrag, jf. tilrådingen om dette i kap. 4.3.

Dersom de primære forslagene ikke gjennomføres og endringene i stedet knyttes opp mot de sekundære forslagene, reduseres innsparingspotensialet. De konkrete innsparingene på mellomfraktordningene er vanskelige å anslå uten vesentlig ressursbruk, men det er nedenfor gjort noen grove anslag. Som følge av at endringene ikke foreslås å tre i kraft før 01.01.04, vil effektene for avtaleåret 2003/2004 bare ha halvårsvirkning.

Endringene vil ha konsekvenser for enkeltbedrifter. I de tilfelle der endringene slår urimelig ut i forhold til andre, har en foreslått unntak, jf. kap. 8.2.2 vedrørende Kuraas og slakteriet i Karasjok.

Årlig innsparingspotensial av de sekundære forslagene fra og med 2004 er vurdert å bli:

Engrostitlskudd (Skjema A)	
Avvikling i Sør-Norge fra 01.01.04	4,2 millioner kroner
Nord-Norge pga. endret inndeling over-/underskuddsområder	0,1 millioner kroner
Mellomfrakt, helt slakt (T1)	
Endringer i inndeling av over-/underskuddsområder	2,6 millioner kroner
Integrering i mellomfraktordningen skåret vare	1,1 millioner kroner
Mellomfrakt, skåret vare (N2)	
Endringer i inndeling av over-/underskuddsområder	2,0 millioner kroner
Nye avstandsbegrensninger (<i>samlet for T1 og N2</i>)	1,2 millioner kroner
-----	
Brutto innsparingspotensial	11,2 millioner kroner
Innfraktordningen – utvidelse for nasjonale slakterier	0,2 millioner kroner
-----	
Netto innsparingspotensial	11,0 millioner kroner
-----	

10 Konsekvenser for forskriften

Alle materielle endringer i ordningen medfører behov for endring av forskriften. I tillegg har dagens forskrift uansett behov for gjennomgang og modernisering, jf. også konklusjonene i rapporten *Gjennomgang av regelverket vedrørende pristilskuddene i jordbruket* gjort av SLF pr. 01.03.03 på oppdrag fra Landbruksdepartementet.

I kapitlene 4 -8 er det foreslått vesentlige materielle endringer i fraktordningen for slakt. Det vil imidlertid ikke bli konkludert på dette før under jordbruksoppgjøret. Det tilrås derfor at selve forskriftsgjennomgangen først starter når det er avklart hvilke materielle endringer som skal gjøres. Et utkast kan da sendes på høring tidlig på høsten 2003 og eventuelle endringer treer i kraft fra 01.01.04. Det vil også gi bedriftene noe tid til tilpassing.

Følges de primære tilrådingene knyttet til mellomfrakt og engrostilskudd, gjøres ingen materielle endringer i forskriften i forhold til disse utover å forskriftsfeste avviklingstidspunktet. SLF mener imidlertid at det uansett bør foretas en juridisk og teknisk gjennomgang av forskriften høsten 2003.

11 Vedlegg

11.1 Listeførte anlegg i kjøttbransjen (mellomfrakt – engros)

Samvirkebasert slakteri i kursiv

Forkortelse på aktuelle dyreslag: St= storfe, gr=gris, sa=sau/lam, ge=geit og he=hest

Forkortelse status: N=nasjonalt slakteri, A=autorisert slakteri og D=dispensasjon (kun A slakteri er tilsk. berettiget).

Navn	Lokalisering	Slakteri i over- skuddsomr.	Nedskjæring	Engrosforh. I underskomr.	Fored. Ja/ nei O/ U område	
Gilde NNS BA Vadsø Pb.124, 9811 Vadsø	Vadsø Finnmark	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Gilde NNS BA Alta Tomasbakkv.56, 9613 Alta	Alta Finnmark	St-sa-ge-he	Ja	Gr	Nei	A
H Mydland AS Skippergt. 15, 9008 Tromsø	Tromsø Troms	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	
Gilde NNS BA Målselv 9325 Bardufoss	Anslimoen Troms	Sa 15/9- 31/12	Ja	St-gr-ge-he- ,og sa 1/1-14/9	Nei	A
Gilde NNS BA Harstad Pb. 1, 9481 Harstad	Harstad Troms	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	
Gilde NNS BA Sortland Strandgt.46, 8400 Sortland	Sortland Nordland	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Kuraas AS Villav.72 8516 Narvik	Narvik Nordland	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	
Horn Slakteri AS Pb. 303, 8376 Leknes	Leknes Nordland	St-gr-sa-ge-he	Nei	Nei	Nei	A
Gilde NNS BA Bodø Bodøsjøv. 50, 8013 Bodø	Bodø Nordland	St-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
H. A. Hansen A/S 8610 Grubhei (Mo i Rana)	Grubhei/ Mo i R Nordland	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
Gilde NNS BA Mosjøen Vevsenv. 11, 8654 Mosjøen	Mosjøen Nordland	St-sa-ge-he	Ja	Gr	Nei	A
Gilde NNS BA Br.sund Pb. 4, 8901 Br.sund	Br.sund Nordland	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Gilde BS BA Namsos Pb. 23 7801 Namsos	Namsos N-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Gilde BS BA Steinkjær Serviceb.2508, 7729 Steinkjær	Steinkjær N-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Gilde BS BA Fosen Haugmyra, 7113 Husebysjøen	Husebysjøen S-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Gilde BS BA Trondheim Tungav. 26, 7484 Tr.heim	Tr.hjem S-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Ja/ o	A
Gilde BS BA Oppdal Pb. 36 7341 Oppdal	Oppdal S-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Dullum Slakteri AS 7500 Stjørdal	Stjørdal N-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Midt-Norge Slakteri AS 7651 Verdal	Verdal N-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A

Navn	Lokalisering	Slakteri i over- skuddsomr.	Nedskjæring	Engrosforh. I underskomr.	Fored. Ja/ nei O/ U område	
Midt-Norge Slakteri AS Kirkegt. 70, 7600 Levanger	Levanger N-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Midt-Norge Slakteri AS Nordslett. 3/5 7038 Trondheim	Tr.heim S-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Nei (T-S skjærer)	Nei	Nei	A
Midt-Norge Slakteri AS Industriv. 2, 7430 Oppdal	Oppdal S-Trøndelag	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Trondheim Slaktehus AS Pb. 4205, 7436 Tr.heim	Tr.heim S-Trøndelag	Nei (Midt-N slakter)	Ja	Nei	Nei	
Eidsmo Slakteri AS 7228 Kvål	Kvål S-Trøndelag	st-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Røros Slakteri AS 7374 Røros	Røros S-Trøndelag	st-gr-sa-ge-he	Nei	Nei	Nei	A
<i>Gilde BS BA Molde Oskar Hansensv.2 6415 Molde</i>	<i>Molde Møre og Romsd</i>	<i>St-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Gr</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
<i>Gilde BS BA Ålesund Pb. 486, 6001 Ålesund</i>	<i>Ålesund Møre og Romsd</i>	<i>St-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Gr-sa</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
Ytre Nordmøre Slakteri AS Industriv. 2 6517 Kr.sund	Kristiansund Møre og Romsd	St-ge-sa-he	Ja	Gr	Nei	A
Spis A/S avd. Stranda Kyrkjeg. 45 6200 Stranda	Stranda Møre og Romsd	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
Mørekjøtt AS Vestnesbukta 6390 Vestnes	Vestnes Møre og Romsd	Nei	Nei	Gr-sa	Ja/ o	A
Ole Ringdal AS 6218 Hellesylt	Hellesylt Møre og Romsd	St-gr-sa-ge-he	Nei	Nei	Ja/ o	A
Johs. Brudevold Krushamarv. 3 6065 Ulsteinvik	Ulsteinvik Møre og Romsd	St-gr-sa-ge-he	Nei	Nei	Nei	N
<i>Gilde Produksjon A/S Nordfjorde 6770 Nordfjordeid</i>	<i>Nordfjordeid Sogn og Fjorda</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	
<i>Gilde Vest BA Førde Pb.218 6801 Førde</i>	<i>Førde Sogn og Fjorda</i>	<i>St-ge-sa-ge- he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	<i>A</i>
<i>Gilde Produksjon AS Sogndal Postboks 172 6851 Sogndal</i>	<i>Sogndal Sogn og Fjorda</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	
NK Slakt AS (Nordfjord Kjøtt) Pb. 53 6783 Stryn	Stryn Sogn og Fjorda	St-ge-sa-ge- he	Nei	Nei	Ja/ o	A
Sletten Hansen A/S 5955 Lindås	Lindås Hordaland	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
<i>Gilde Produksjon (leieproduksjon) 5275 Evanger</i>	<i>Evanger Hordaland</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	

Navn	Lokalisering	Slakteri i over- skuddsomr.	Nedskjæring	Engrosforh. I underskomr.	Fored. Ja/ nei O/ U område	
Denja avd. Voss Pb. 384 5701 Voss	Voss Hordaland	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
<i>Gilde Vest BA Granvin Industriv. 4 5736 Granvin</i>	<i>Granvin Hordaland</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
<i>Gilde Vest BA Bergen (Eidsvåg) Pb. 53 5876 Bergen</i>	<i>Eidsvåg Hordaland</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Nei</i>	
Fatland Ølen AS 5580 Ølen	Ølen Rogaland	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Ja/ o	A
<i>Gilde Vest BA Haugesund 5500 Haugesund</i>	<i>Haugesund Rogaland</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	
<i>Gilde Vest BA Sandeid Pb 19 5585 Sandeid</i>	<i>Sandeid Rogaland</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
<i>Gilde Vest BA Forus Pb. 40 4064 Stavanger</i>	<i>Forus Rogaland</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
<i>Gilde Vest BA Egersund Tengsareid 4370 Egersund</i>	<i>Egersund Rogaland</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
Fatland Jæren AS Bjelland 4395 Hommersåk	Hommersåk Rogaland	St-gr-sa-ge-he	Ja	Nei	Nei	A
Prima Slakt AS 4367 Nærbø	Nærbø Rogaland	St-gr-sa-ge-he		Nei	Nei	A
Prima Kjøtt AS Stokkelandsmarka 4362 Vigrestad	Vigrestad Rogaland	Slakter på Nærbø	Ja	Nei	Nei	
Svinland A/S Springerbakken 1 4400 Fl.fjord	Flekkefjord Vest Agder	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
<i>Gilde Vest BA Kvinesdal Faret 4480 Kvinesdal</i>	<i>Kvinesdal Vest Agder</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
Slakternes Innkjøpskontor AL Linnegrøvan 21 4640 Søgne	Søgne/ Kr.sand Vest Agder	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	
Ringøen A/S Stålv. 5 4629 Kr.sand	Kristiansand Vest Agder	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
<i>Gilde Vest BA Lillesand Gaupemyr 4790 Lillesand</i>	<i>Lillesand Aust Agder</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Har kunder, men søker ikke A tilsk</i>	<i>Nei</i>	
<i>Gilde Hed-Opp Ba Otta Ulav. 3 2670 Otta</i>	<i>Otta Oppland</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
Helle Slakteri AS 2943 Rogne	Rogne Oppland	St-gr-sa-ge-he	Nei	Nei	Nei	A
<i>Gilde Produksjon A/S Lilleham Industrig. 50 2619 Lillehammer</i>	<i>Lillehammer Oppland</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	
Spis A/S avd. Gjøvik Vestre Totenv. 45 2816 Gjøvik	Gjøvik Oppland	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
Finsbråten A/S Prost Krags v 29 2080 Eidsvoll	Eidsvoll Akershus	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
<i>Gilde Produksjon A/S Tynset Meierig. 3 2500 Tynset</i>	<i>Tynset Hedemark</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	

Navn	Lokalisering	Slakteri i over- skuddsomr.	Nedskjæring	Engrosforh. I underskomr.	Fored. Ja/ nei O/ U område	
<i>Gilde Hed-Opp Ba Rudshøgda Pb.70 2360 Rudshøgda</i>	<i>Rudshøgda Hedemark</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja/ o</i>	<i>A</i>
Spis A/S avd. Brumunddal Ringsaker v.19 2380 Brumunddal	Brumunddal Hedemark	Nei	Nei	Nei	Ja/ o	
<i>Gilde FS BA Gol 3550 Gol</i>	<i>Gol Buskerud</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Ja</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>A</i>
Leiv Vidar A/S Birkebeinerv.2 3517 Hønefoss	Hønefoss Buskerud	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
Axel Andersen AS Pb. 2308 3003 Drammen	Drammen Buskerud	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	
Krone Kjøttprodukter A/S Orkidhøgda 4 3050 Mjøndalen	Mjøndalen Muskerud	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
Skjeggerød A/S Klinestadmo.13 3241 Sandefjord	Sandefjord Vestfold	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
<i>Gilde FS BA Tønsberg Pb. 2009 Postterm. 3103 Tønsberg</i>	<i>Tønsberg Vestfold</i>	<i>Nei</i>	<i>Ja</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Nei</i>	
Stabburet AS Pb. 1418 1602 Fredrikstad	Fredrikstad Østfold	Nei	Nei	Nei	Ja/ u	
<i>Gilde FS BA Oslo Pb.363 Økern 0513 Oslo</i>	<i>Økern Oslo</i>	<i>Nei</i>	<i>Nei</i>	<i>St-gr-sa-ge-he</i>	<i>Nei</i>	
Fatland Oslo AS Prof. Birkelandsv. 30 A 1081 Oslo	Oslo Oslo	Nei	Nei	St-gr-sa-ge-he	Nei	

11.2 Mellomfrakt – helt slakt. Oversikt over utbetalinger 2002

Konto 7551

Resk.nr	Resk.nr (T)	Beløp	Mengde	Pris pr. kg
215043	Gilde Bøndernes Salgslag BA, Molde	8 882,00	57 083,00	0,156
215083	Ole Ringdal AS	5 370,13	14 871,60	0,361
217008	Helle Slakteri A/S	186 453,00	875 282,00	0,213
217012	Fatland Ølen A/S	250 946,00	855 676,00	0,293
217014	Fatland Jæren A/S	180 610,00	538 301,00	0,336
217015	Prima Slakt Nærbø AS	14 759,00	48 280,00	0,306
217021	NK-Slakt A/S	10 534,27	30 218,80	0,349
217022	Ole Ringdal A/S	26 238,03	72 727,50	0,361
217025	Ytre Nordmøre Slakteri AS	1 393,00	6 993,00	0,199
217026	Eidsmo Slakteri AS	385 655,00	1 197 230,00	0,322
217028	Midt-Norge Slakteri AS, avd Trondheim	17 455,00	50 215,00	0,348
217029	Røros Slakteri AS	263 599,57	882 559,20	0,299
217030	Midt-Norge Slakteri AS Oppdal	164 831,00	571 263,00	0,289
217031	Midt-Norge Slakteri AS	1 520 186,00	4 083 399,00	0,372
217032	Dullum Slakteri	118 526,00	379 136,00	0,313
217033	Horns Slakteri	1 318 453,11	1 328 070,40	0,993
218002	GILDE VEST BA, Sandeid	1 615 218,79	5 547 864,80	0,291
218005	GILDE HED-OPP BA, Rudshøgda	348 107,00	1 629 400,00	0,214
218006	GILDE Hed-Opp BA, Otta	75 080,00	257 755,00	0,291
218007	GILDE VBT FS BA Gøl	126 539,00	608 142,00	0,208
218011	GILDE VEST BA, KVINESDAL	48 828,00	187 984,00	0,260
218012	GILDE VEST BA , FORUS	556 307,00	1 939 022,00	0,287
218013	GILDE VEST BA, EGERSTUND	89 016,00	342 385,00	0,260
218014	GILDE VEST BA, BERGEN	17 541,60	66 626,70	0,263
218015	GILDE VEST, SUNNFJORD/FØRDE	273 188,32	996 089,60	0,274
218016	GILDE VEST, HARDANGER/GRANVIN	430 257,43	2 477 752,00	0,174
218018	Gilde BS BA, Molde	3 915,00	10 144,00	0,386
218019	Gilde BS BA Trondheim	1 715,00	4 591,00	0,374
218021	GILDE BS BA Steinkjer	2 973 942,00	7 396 765,00	0,402
218022	GILDE BS BA Namsos	797 790,00	1 778 817,00	0,448
218023	GILDE BS BA Oppdal	7 937,00	37 859,00	0,210
218024	Gilde BS BA - Husbysjøen	216 534,00	502 412,00	0,431
218025	GILDE BS BA Surnadal	18 177,00	51 593,00	0,352
218027	Gilde NNS BA Brønnøysund	90 473,00	130 913,00	0,691
218028	Gilde NNS BA Mosjøen	51 084,00	120 690,00	0,423

forts. neste side

218029	Gilde NNS BA Bodø	791 298,00	986 732,00	0,802
218030	Gilde NNS BA Sortland	492 937,00	697 700,00	0,707
218031	Gilde NNS BA Vadsø	87 982,00	114 120,00	0,771
218032	Gilde NNS BA Bardufoss (Målselv, Bardufoss)	33 791,00	151 131,00	0,224
218033	Gilde NNS BA Alta	87 531,00	89 937,00	0,973
218055	Trondheim Slaktehus AS	3 106,00	8 029,00	0,387
	SUM	13 712 186,25	37 125 759,60	0,369

11.3 Mellomfrakt – skåret vare. Oversikt over utbetalinger 2002

Konto 7552

Resk.nr	Resk.nr (T)	Beløp	Mengde	Pris pr. kg
215043	Gilde Bøndernes Salgslag BA, Molde	108 332,93	355 876,40	0,304
217012	Fatland Ølen A/S	369 568,00	1 217 814,00	0,303
217013	Prima Kjøtt A/S	383 778,99	1 090 152,30	0,352
217014	Fatland Jæren A/S	729 285,00	2 512 438,00	0,290
217015	Prima Slakt Nærbø AS	0,00	0,50	0,000
217025	Ytre Nordmøre Slakteri AS	72 756,00	211 331,00	0,344
217030	Midt-Norge Slakteri AS Oppdal	3 095,00	27 960,00	0,111
217031	Midt-Norge Slakteri AS	26 408,00	83 077,00	0,318
217032	Dullum Slakteri	4 095,00	13 291,00	0,308
218002	GILDE VEST BA, Sandeid	7 239,66	27 470,00	0,264
218005	GILDE HED-OPP BA, Rudshøgda	903 512,00	4 087 156,00	0,221
218006	GILDE Hed-Opp BA, Otta	682 210,00	3 404 098,00	0,200
218007	GILDE VBT FS BA Gol	249 246,00	1 229 169,00	0,203
218011	GILDE VEST BA, KVINESDAL	197 003,00	571 973,00	0,344
218012	GILDE VEST BA , FORUS	1 468 672,00	5 531 312,00	0,266
218013	GILDE VEST BA, EGRSUND	557 078,00	1 652 728,00	0,337
218015	GILDE VEST, SUNNFJORD/FØRDE	666 998,23	2 953 895,00	0,226
218016	GILDE VEST, HARDANGER/GRANVIN	8 817,41	64 770,00	0,136
218017	GILDE BS BA, AVD. ÅLESUND	336 466,00	1 149 225,00	0,293
218018	Gilde BS BA, Molde	220 039,05	764 014,90	0,288
218019	Gilde BS BA Trondheim	192 388,00	535 843,00	0,359
218020	GILDE BS BA Trondheim	66 823,00	223 123,00	0,299
218021	GILDE BS BA Steinkjer	954 955,00	6 199 455,00	0,154
218022	GILDE BS BA Namsos	45 086,00	221 538,00	0,204
218023	GILDE BS BA Oppdal	29 200,00	211 099,00	0,138
218024	Gilde BS BA - Husbysjøen	30 816,00	201 148,00	0,153
218025	GILDE BS BA Surnadal	1 944,00	13 173,00	0,148
218027	Gilde NNS BA Brønnøysund	1 132 096,00	2 170 395,00	0,522
218028	Gilde NNS BA Mosjøen	285 072,00	522 797,00	0,545
218030	Gilde NNS BA Sortland	204 081,00	361 622,00	0,564
218031	Gilde NNS BA Vadsø	81 446,00	114 820,00	0,709
218032	Gilde NNS BA Bardufoss (Målselv, Bardufoss)	370 670,00	1 008 404,00	0,368
218033	Gilde NNS BA Alta	100 285,00	265 876,00	0,377
218055	Trondheim Slaktehus AS	419 647,00	1 398 780,00	0,300
252372	Gilde Bøndernes Salgslag avd.Ålesund	0,00	0,00	0,000
SUM		10 909 109,27	40 395 824,10	0,270

11.4 Engrostitlskudd. Oversikt over utbetalinger 2002

Konto 7553

Resk.nr	Resk.nr (T)	Beløp	Mengde	Pris pr. kg.
215034	Kuraas & Sønner AS	844 831,44	1 126 890,80	0,750
217006	Fatland Oslo A/S	252 842,66	1 264 213,30	0,200
217011	Slakternes Innkjøpskontor	35 430,26	175 181,20	0,202
217053	Axel Andersen AS	402 355,00	2 156 874,00	0,187
217054	H. Mydland AS	136 350,00	175 191,00	0,778
217055	MØREKJØTT AS	276 063,06	1 464 931,60	0,188
218001	Gilde Fellesslakteriet BA, Oslo	1 385 486,91	7 818 506,10	0,177
218008	Gilde V.B.T. FS BA,Tønsberg	1 123 927,23	5 950 556,30	0,189
218010	GILDE VEST BA, LILLESAND	251 501,80	1 307 999,00	0,192
218014	GILDE VEST BA, BERGEN	419 101,90	2 330 492,80	0,180
218026	Gilde NNS BA Harstad	166 652,70	222 203,80	0,750
218032	Gilde NNS BA Bardufoss (Målselv, Bardufoss)	114 953,86	153 271,80	0,750
	Sum	5 409 496,82	24 146 311,70	0,224

11.5 Mellomfrakt – skåret vare. Oversikt over tilskuddsberettigede varer

Følgende varer er tilskuddsberettiget:

Hele stykningsdeler inklusiv benfritt slakt og modnet vare, alle former for sortering, også forsaltede, finstykket vare som f. eks. porsjonstykkede koteletter og biffer, skinkeråstoff, fåriskålkjøtt, ferske pinnesider, skoltekjøtt, hjertekjøtt, kjakeflesk, svinesmåflesk, mellomgulvkjøtt, nyrer, spekk, rulleskinn, fleskeben, fleskeknoker, haler, kraftbein m.m.

Følgende varer er ikke tilskuddsberettiget:

Saltede, røykte eller tørkede produkter og varer som er behandlet utover vanlig nedskjæring og grov-/finstykking, f. eks. surrede og marinerte produkter. Dessuten svor og separatorkjøtt, ister, talg, vom margpiper, kjøttfett, lunger, smult, grisehoder, labber, sener, hjerteslag, lever, tunge og avfallsbein.